

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
Дослідження досвіду організації дистанційного навчання серед
вчителів початкових класів та батьків, що виховують дітей
молодшого шкільного віку в угорськомовних школах Закарпаття

ДОРЧІ САБІНА ОЛОДАРІВНА

Студентка IV-го курсу
Освітня програма: 013 Початкова освіта
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 10 /27 жовтня 2021 року

Науковий керівник:
Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Завідувач кафедру:

Біда Олена Анатоліївна,
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 202_ року
Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Кваліфікаційна робота

**Дослідження досвіду організації дистанційного навчання серед
вчителів початкових класів та батьків, що виховують дітей
молодшого шкільного віку в угорськомовних школах Закарпаття**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу
Дорчі Сабіна Олодарівна

Освітня програма: 013 Початкова освіта

Науковий керівник: **Біда Олена Анатоліївна,**
доктор пед. наук, професор

Рецензент: **Гуттерер Єва Войтехівна,**
ст. викладач

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Távoktatási tapasztalatok felmérése Kárpátalja magyar nyelvű tanítói és elemi iskolást nevelő szülői körében

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Darcsi Szabina

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 013 Tanító

Témavezető: Bida Olena,
tanszékvezető, professzor; a pedagógia tudományok doktora

Recenzens: Hutterer Éva,
adjunktus

ЗМІСТ

Вступ.....	6
I. Вплив пандемії та поширення дистанційного навчання	8
1.1. Наслідки дистанційного навчання на основі досліджень ЮНЕСКО.....	10
1.2. Огляд дослідження.....	11
1.2.1. Голландське дослідження	11
1.2.2. Німецьке дослідження.....	12
1.2.3. Американське дослідження	13
1.2.4. Англійське дослідження.....	13
1.2.5. Навчання під час пандемії.....	14
II. Стан дистанційного навчання в Україні	15
2.1. Огляд пресової продукції	16
2.1.1. Щотижневик "Карпатоліо"	16
2.1.2. Карпаті Ігаз Со	19
III. Опитування досвіду дистанційного навчання серед вчителів, які навчають учнів початкової школи	21
3.1. Мета, гіпотези та методи дослідження.....	21
3.2. Структура анкети.....	22
3.3. Результати дослідження.....	24
3.4. Підсумок дослідження	31
IV. Опитування досвіду дистанційного навчання серед батьків, які виховують учнів початкової школи	33
4.1. Гіпотези, мета та методи дослідження.....	33
4.2. Структура анкети.....	33
4.3. Результати дослідження.....	35
4.4. Підсумок дослідження	42
Висновки	43
Резюме	45
Використані джерела.....	47

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	6
I. A világijárvány hatása és a távoktatás elterjedése	8
1.1. A távoktatás hatásai az UNESCO kutatásai alapján	10
1.2. Kutatások áttekintése.....	11
1.1.1. Holland tanulmány.....	11
1.1.2. Német tanulmány	12
1.1.3. Amerikai tanulmány.....	13
1.1.4. Angol tanulmány.....	13
1.1.5. Tanulás a pandémia ideje alatt.....	14
II. Távoktatás helyzete Ukrajnában	15
2.1. Sajtótermékek áttekintése.....	16
2.1.1. Kárpátalja hetilap	16
2.1.2. Kárpáti Igaz Szó.....	19
III. Távoktatási tapasztalatok felmérése az elemi iskolásokat tanító pedagógusok körében	21
3.1. A kutatás célja, hipotézisei és módszerei	21
3.2. A kérdőív felépítése.....	22
3.3. A kutatás eredményei	24
3.4. A kutatás összegzése	31
IV. Távoktatási tapasztalatok felmérése az elemi iskolásokat nevelő szülők körében.....	33
4.1. A kutatás hipotézisei, célja és módszerei	33
4.2. A kérdőív felépítése.....	33
4.3. A kutatás eredményei	35
4.4. A kutatás összegzése	42
Összefoglalás	43
Rezümé	45
Hivatkozott irodalom.....	47

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témája *Távoktatási tapasztalatok felmérése Kárpátalja magyar nyelvű tanítói és elemi iskolást nevelő szülői körében*. Véleményem szerint a távoktatás az egyik legaktuálisabb téma, ugyanis ez nagyban befolyásolta a 2019/2020-as tanév második félévét, a 2020/2021-es tanévet, illetve a 2021/2022-es tanévet is az egész világon. A távoktatás 2020 márciusában kezdődött és kisebb-nagyobb megszakításokkal, még a mai napig is tart. Miután Oroszország megtámadta Ukrajnát és elkezdődött a háború, két hetes tanulmányi szünet után újra online folytatódott az oktatás az országban, így Kárpátalján is.

Már az egy évvel ezelőtti dolgozatomnál is ezzel a témával foglalkoztam. Akkor azt szerettem volna megvizsgálni, hogy az online tanulás hogyan befolyásolja az oktatást, hogyan hat az iskolai eredményekre, hogyan lehet megoldani az akadályokat, valamint hogyan lehet kihasználni az online tér adta lehetőségeket. A dolgozatomban konkrétan az alsó osztályokra tértem ki, s alsó osztályos tanítókkal készítettem interjúkat, annak érdekében, hogy a felsorolt kérdésekre válaszokat kapjak. A mostani szakdolgozatomat azzal szeretném kibővíteni, hogy nem csak a pedagógusok meglátásait és tapasztalatait, hanem a szülők véleményét is felmérem. Továbbá ezúttal nem interjúkat készítek, hanem kérdőívet, s ennek segítségével végzem el a kutatásomat.

A dolgozat megírása során több hipotézist is megfogalmaztam.

Kutatásom egyik hipotézise, hogy az online oktatás negatív hatással van az elemi iskolások oktatására. Az első négy osztályosok számára nagyon fontos, hogy a tanulási folyamat során ott legyen egy szakképzett pedagógus, akire bármikor számíthatnak, aki bármikor és bármiben segít nekik, s mindenekelőtt motiválja és ösztönzi őket a tanulásra.

A másik hipotézisem, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására. Ez az állítás mindkét kutatott csoportnál megállja a helyét, tehát a pedagógusoknál és szülőknél is.

A kutatásom harmadik hipotézise pedig, hogy a szülők nem tudják betölteni a pedagógusok szerepét digitális oktatás során.

Hipotéziseim alátámasztása érdekében három kutatási módszert fogok alkalmazni. Az első az a sajtószemle, második különböző tanulmányok áttekintése. Bár a távoktatás még egy eléggé friss téma, tanulmányok már születtek ezzel kapcsolatban az egész világon. A harmadik módszer – a kérdőíves felmérés. Két kérdőívet fogok összeállítani, külön a pedagógusoknak és külön a szülőknél.

A tanulmányok áttekintése során felhasználok egy magyar, egy holland, egy német, két amerikai és egy angol kutatást, tanulmányt. Ezek mind a távoktatás hatásait, lehetőségeit vizsgálták és írták le. Továbbá, hogy felvázoljam röviden az Ukrajnában lévő helyzetet, leginkább sajtótermékeket használok fel. Azon belül is a Kárpátalja hetilap, illetve a Kárpáti Igaz Szó cikkeit.

A harmadik és negyedik fejezetben lesz olvasható a pedagógusoknak és szülőknek készített kérdőív felépítése, illetve elemzése.

I. A VILÁGJÁRVÁNY HATÁSA ÉS A TÁVOKTATÁS ELTERJEDÉSE

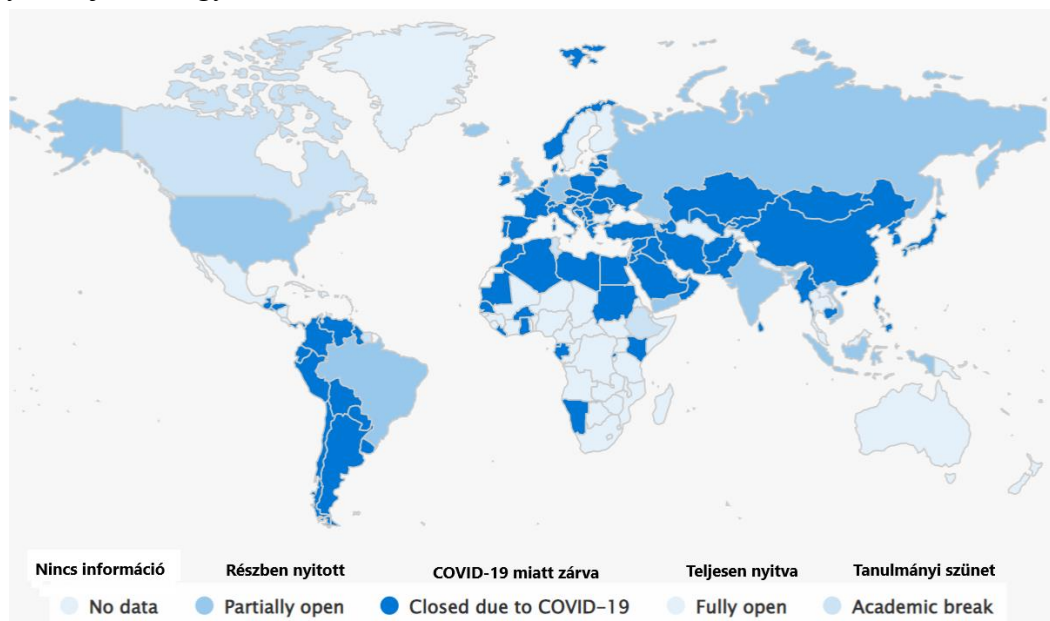
A 2020-as év még mindenki számára békésen indult, akkor még senki sem gondolta, hogy napokkal vagy hetekkel később az élet 180 fokos fordulatot vesz.

Még 2019 decemberében egy új betegség ütötte fel a fejét Kína egyik legnagyobb városában, Vuhanban. Egyre több ember betegedett meg egy akkor még ismeretlen eredetű tüdőgyulladás-járvány következtében.

A járvány lassan az egész világon elterjedt, s ennek következtében az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2020. március 11-én világjárvánnyá, pandémiává nyilvánította a Covid-19 koronavírus-járványt (WHO, 2020). Ezután az élet megváltozott: megtiltották a különböző rendezvények megtartását, rengeteg munkahelyet bezártak, emberek ezrei lettek munkanélküliek, és ami minket a legjobban érint: bezárták az iskolákat és áttértek a távoktatásra a járvány terjedésének megfékezése érdekében. A 2020-as év kaotikusidőszakává vált az oktatástörténetnek.

„2020 márciusa a köznevelés rendszerében és gyakorlatában talán még soha nem tapasztalt módon hozott változást. A COVID-19 járvány hatására távolléti digitális munkarend formájában történt a tanítás és a tanulás, melyben pedagógusok, szülők és diákok együtt, egymásra utalva és egymástól tanulva élték mindennapjaikat az online térben.” (Fodor és mtsai, 2021).

Az alábbi térképen látható, hogy a vírus kezdete után melyek voltak azok az országok, amelyek teljesen vagy részben bezárták az iskoláikat.

1. ábra: A Covid-19 okozta iskolabezárások 2020. március 16-án

Forrás: UNESCO. Letöltés ideje: 2022. 03. 20.

A térképet az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) állította össze. Ez alapján látható, hogy a korona-vírus pandémiává való kinyilvánítása után világszerte több ország is teljesen bezárta iskoláit: Ukrajna, Moldova, Románia, Magyarország, Szlovákia, Lengyelország, az Ibériai-félsziget országai stb., Afrika több országa (Egyiptom, Líbia, Algéria stb.), Dél-Amerika több országa (Kolumbia, Venezuela, Peru stb.) és Ázsia országai is (Kína, Észak- és Dél-Korea stb.).

Jelenleg 2022-öt írunk, de a helyzet nem sokban változott. Bár az újonnan kifejlesztett vakcinának – s az emberek egyre növekvő odafigyelésének – köszönhetően a vírus némileg visszaszorult, még mindig jellemző, hogy magas megbetegedésszám esetén az osztályok vagy egész intézmények térnek át távoktatásra. Ami ezúttal különbözik: a pedagógusok és a gyerekek, diákok is egyre nagyobb tapasztalattal rendelkeznek az online oktatás terén, illetve egyre több lehetőség nyílik az interneten a tananyag könnyebb elsajátítása érdekében.

De hogy mi is az a távoktatás? Maga a szó már egy régóta létező fogalom, több meghatározás is van rá. Ebben a helyzetben a távoktatás egy teljesen más helyzetben jelenik meg, az iskolák pedagógusai arra kényszerülnek, hogy osztálytermi oktatás helyett személyes jelenlét nélkül tanítsanak.

„A távoktatás olyan stúdium, amely az oktató tanár személyétől távol és attól függetlenül – de általa irányítva – megy végbe. A személyes jelenléti oktatással ellentétben a távtanulót médiumok segítségével ösztönzik, valamint kisebb vagy nagyobb távolságokból rendszeresen küldött tanulmányi útmutatásokkal irányítják vagy támogatják tanulmányait” (Forgó, é. n.).

„A távoktatás azt jelenti, hogy valamilyen tudásanyagot az internet közvetítésével úgy adunk át, és lehetőség szerint úgy is kérünk számon, hogy a tanár és a diák vagy tanuló fizikailag nem találkoznak” (Szilágyi, 2020).

Összességében a távoktatás lényege: a távolban és a távolság ellenére létrehozni, valamint fenntartani a diák és tanár közötti pedagógiai párbeszédet (Kovács, 1996).

Tehát, a távoktatás lényegében feltételezi a tanár és tanuló közötti információcserét. Ez azonban nagyon összetett, több feltétel is szükséges ahhoz, hogy ez a folyamat sikeres legyen. A sikerességéhez mindenképp meg kell lennie a tárgyi feltételeknek (asztali számítógép, esetleg laptop – kép és hang közvetítésére is legyenek képesek –, s mindenképpen internet), valamint egy szülő jelenlétének, aki folyamatosan támogatja és segíti a gyermeket a folyamat során (főleg, ha a gyermek még kisiskolás). Erről tanúskodik Keller Tamás és Kiss Hubert János tanulmánya, amelyben azt vizsgálták, hogy mennyire hat a tanulók eredményeire a szülőkkel töltött idő mennyisége és minősége. Leírják, hogy a szülőkkel eltöltött idő, a szülők felügyelete és támogatása a távoktatás során megkönnyíti a

tanulók helyzetét, s a szülők azok, akiknek erőfeszítéseket kell tenniük a hallgatók tanulási környezetének fenntartásához. Ha ezek közül valamelyik hiányzik, akkor több kár fog származni a távoktatásból, mint haszon. Több kutatást is átnézve azt a következtetést vonják le, hogy az általános iskoláknak ki kellene maradnia a távoktatásból. Ugyanis még ha a feltételek meg is valósulnak, a tananyag elsajátítása nehezen megy vagy épp nem is sikerül megvalósítani.

A szülők jelenléte nagyon fontos, mivel a pedagógus hiányának következtében ők azok, akiknek segíteniük kell a tananyag elsajátítását. A dolgozatommal ezt is meg szeretném vizsgálni, hogy a szülők milyen mértékben tudnak jelen lenni, hogyan tudnak a gyerekeknek segíteni. A pedagógusok bármennyire igyekeznek, kamerán keresztül nagyon nehéz egy adott anyagot átadni, főleg úgy – a kisiskolások helyzetét tekintve –, hogy nem is áll rendelkezésükre annyi idő, mint hagyományos oktatásnál. Továbbá online nehéz felmérni a gyermek tudását, nehéz felmérni, hogy ki miből gyengébb és mit kellene a továbbiakban fejleszteni.

„Teljesen átalakult a pedagógus szerepe és a módszertan is, az irányítás mellett dominál a facilitáló (valamely folyamat vagy munka segítése), támogató szerepkör, s a hagyományos megoldások helyét átvették a digitális felületek által nyújtott lehetőségek. A tanítók és tanárok elsődleges feladata az volt, hogy segítsék a tanulók önálló tanulását, az információ megszerzését és elsajátítását, feldolgozását, mindamelllett, hogy fejleszteniük kellett digitális kompetenciájukat” (Fodor és mtsai, 2021).

De a támogató szülő és igyekvő pedagógus mellett mások is közrejátszhatnak a diákok teljesítőkéességében: a saját osztálytársak, „bajtársak”. Különböző külföldi vizsgálatok eredményei is ezt igazolják, ugyanis a diákok többsége egyetértett abban, hogy jobban teljesítenek jelenléti oktatásban. Ugyanis nem csak a tanári segítség, hanem a kortársak támogatása is hiányzik a digitális oktatás alatt (Fodor és mtsai, 2021).

1.1 A távoktatás hatásai az UNESCO kutatásai alapján

Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) összeállította, hogy az iskolák bezárásai milyen következményekkel járhatnak:

Félbeszakított tanulás: az oktatás elengedhetetlen, s az iskolák bezárásakor a gyerekektől elveszik a növekedés és fejlődés lehetőségét. A legnagyobb hatással ez a hátrányos helyzetű tanulókra van.

Táplálkozás: sok olyan gyermek és tanuló van, akik az iskolában elérhető ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre támaszkodnak. Az iskolák bezárásával az étkezés veszélybe kerül ezeknél a gyermekeknél.

Zavartság és stressz a tanárok számára: az online oktatásra való térés a legjobb esetben is stresszel jár. A tanároknak új helyzeteket kell megoldaniuk annak érdekében, hogy továbbra is tartsák a kapcsolatot a diákokkal.

Felkészületlen szülők: a távoktatás nem csak a tanároknak, de a szülőknek is akadályokat okoz. A szülőknek kell megteremteniük otthonukban a tanuláshoz megfelelő körülményeket, továbbá nekik kell segíteniük gyermekeiket. A legnagyobb hátrányt az alulképzett szülőknek okozhatja.

Problémák a gyermekgondozásban: sok olyan szülő van, akik nem tudják a munkájukat otthonról végezni, így más megoldást nem találva, egyedül hagyják a gyermekeket. Ez káros lehet a gyermek fejlődésében.

Pénzügyi gondok: olyan szülők is vannak, akik rákényszerülnek, hogy ott hagyják munkájukat. Ez pénzügyi gondokhoz vezethetnek.

Társadalmi elszigeteltség: az iskolák a társadalmi élet és emberi interakció színterei. Ezek bezárásával nem fejlődnek a társadalmi kapcsolatok, a gyerekek nem tanulnak meg beilleszkedni különböző csoportokba.

A tudás mérésének és értékelésének kihívásai: a távoktatás során a tanároknak gondot okozhat a tanulók tudásának felmérése, illetve értékelése (UNESCO, 2020).

1.2 Kutatások áttekintése

A távoktatás még egy nagyon friss témának tekinthető, hiszen, ahogyan fentebb már bemutattam, 2020-ban kezdődött. Ennek ellenére már világszerte több kutatást is végeztek a hatásával, eredményeivel kapcsolatban. A következő pontokban szeretnék bemutatni egy holland, egy német, két amerikai és egy angol kutatást, s annak eredményeit. Ezek a felmérések különbözőképpen közelítették meg a tanulókat, s különböző szempontból mérték fel a távoktatás hatásait.

1.2.1 Holland tanulmány

Hollandiában Per Engzell, Arun Frey és Mark Verhagen végzett egy kutatást 2020 tavaszán, amely a gyermekek oktatásának károsodását vizsgálta az iskolabezárások során. A holland

kutatás alapján van értelme annak, ha az általános iskolák kimaradnak a távoktatásból. Egyértelműen arra jutottak, hogy a távoktatás olyan hatással volt az iskolásokra, mintha ez alatt az idő alatt teljesen kimaradtak volna az oktatásból. Tehát, a gyermek nem fejlődött és alig vagy egyáltalán nem haladt előre, miközben otthon tanult. A Covid-19 első hulláma során az országok vezetői rengeteg tapasztalatot szereztek, s a második hullám során már igyekeztek úgy megoldani a járvány visszaszorítását, hogy az iskolák csak részben legyenek bezárva. Másrészt pedig vannak olyan országok (pl. Németország, Franciaország), ahol az iskolákat egyáltalán nem zárják be, s a vírust főleg az éttermek, bárók bezárásával próbálják megállítani. Más országokban az ingercsomagokat a gazdaságra irányítják, miközben a gyerekeket még mindig otthon tartják (Engzell et al., 2020).

1.2.2 Német tanulmány

Németországban is folyt egy kutatás, amely során az erősen és gyengén teljesítő tanulókat hasonlították össze. A tanulmány megírásában 5 kutató vett részt: Elisabeth Grewenig, Philipp Lergetporer, Katharina Werner, Ludger Woessmann és Larissa Zierow. A végén arra jutottak, hogy a távoktatás főleg a gyengébb tanulókra volt negatív hatással. Az otthoni munka egyik fő jellemzője, hogy a tanulás során nincs jelen egy képzett oktató, aki segíthet és támogathat. Ebből is látható, hogy egy tanár milyen meghatározó szerepet tölt be egy tanuló életében. A felmérés összehasonlította a gyerekek időbeosztását, ugyanis a távoktatás önszabályozással jár, ahol a tanulóknak önállóan kell megérteni és elsajátítani a tananyagot képzett oktatók segítségével nélkül. Ennek során megkülönböztették az iskolával kapcsolatos tevékenységeket (iskolába járás vagy otthoni tanulás), a gyermek fejlődésének kedvező tevékenységeket (olvasás, sportolás stb.) és a hátrányosnak ítélt tevékenységeket (tévénézés, a média fogyasztása stb.). Kimutatta, hogy a gyerekek körülbelül felére csökkentették a tanulásra szánt idejüket, s a fent maradt időben sem fejlesztő vagy elősegítő tevékenységekkel foglalkoztak, hanem inkább a fejlődését hátráltató tevékenységekkel (pl. számítógépes játékok).

Már a távoktatás előtt is megfigyelhető volt, hogy a gyengébben teljesítő diákokkal kevesebb időt töltenek a szülők, mint az erősebben teljesítőekkel. S az iskolák bezárása csak fokozta ezt az egyenlőtlenséget a szülők részvételében. Ezt a kialakult szakadékot az iskolák sem tudták kompenzálni, a tanárok és diákok közötti kapcsolat is meggyengült. A tanárok a kötelességük töredékét tudták csak elvégezni, s bár videóhíváson keresztül próbálták

megtartani az órákat, a diákok csak kevés százaléka jelent meg akár a héten többször is (Grewenig et al., 2020).

1.2.3 Amerikai tanulmány

Amerikában is végeztek egy kutatást, amelyben 3-an vettek részt: Andrew Bacher-Hicks, Joshua Goodman és Christine Mulhern. A kutatás azt mutatta meg, hogy a tanulási források heti keresési intenzitása lényegesen jobban nőtt azokon a területeken, ahol magasabb a jövedelem és jobb a technológiai hozzáférés. Ebből arra lehet következtetni, hogy a magasabb osztályhelyzetű diákok könnyebben tudnak alkalmazkodni a távoktatáshoz. Lényegesen azok a platformok növelték látógaik számát, amelyekre az iskolák 'áttették' az oktatást (Google Tanterem, Zoom stb.), valamint az olyan oldalak, amelyek valamilyen kiegészítő jelleggel rendelkeztek a tanulás során (pl. különböző munkalapok). A kutatás azt javasolja, hogy hosszú távon arra kell törekedni, hogy minden háztartásban egyenlően legyen esély az online tanuláshoz, hogy a hátrányosabb helyzetű tanulók is ugyan olyan eséllyel tanulhassanak, mint társaik (Bacher-Hicks et al., 2020).

1.2.4 Angol tanulmány

Egy angol kutatás szintén a gyermekek közötti egyenlőtlenségeket vizsgálja (a távoktatás során), de míg a fent említett német kutatás az erősen és gyengébben teljesítő tanulókat hasonlította össze, addig ez korosztályonként vizsgálta őket. A kutatáshoz többen is hozzájárultak: Alison Andrew, Sarah Cattan, Monica Costa Dias, Christine Farquharson, Lucy Kraftman, Sonya Krutikova, Angus Phimister és Almudena Sevilla.

Az általános iskolások lefekvési és felkelési ideje körülbelül megegyezett a lezárások előtti idővel, míg a középiskolások később feküdtek le és keltek fel. Napközbeni tevékenységük is eltérést mutatott. Míg a lezárás előtt az általános és középiskolás gyerekek nagyjából ugyanannyi időt töltöttek a társasági életben, 2020 májusában és júniusában csökkent az általános iskoláskorú gyermekek szocializációja. Ez valószínűleg a társadalmi távolsági intézkedések közvetlen következménye, amely lezárta a játszótereket és megakadályozta a közös játékidőket. Érdekes módon az idősebb gyermekek éppúgy szocializálódnak, mint korábban, ami valószínűleg a virtuális társadalmi kapcsolatok fontosságát tükrözi e korosztály számára. De ezzel egyidejűleg a középiskolások szabadban töltött idejük lényegesen csökkent.

A tanulással töltött tevékenységek is csökkentek, minden korosztály esetében. Ez az utóbbi megállapítás nem ítélandó, ugyanis a felmérés szerint, a lezárások előtt a fő tanulással töltött idő az iskolákban zajlott, szoros kapcsolatban a tanárokkal. A lezárás ideje alatt azonban a gyermekek különféle tanulási tevékenységekre fordított ideje valószínűleg sokkal változatosabb és függ a tanulásuk támogatásához rendelkezésre álló forrásoktól. Az otthoni tanulási források (az iskolák által biztosított) minősége, valamint az otthoni tanulási környezet (tanulmányi hely, számítógép vagy táblagép az iskolai erőforrásokhoz való hozzáféréshez) minősége valószínűleg fontos szerepet fog megtervezni annak meghatározásában, hogy a gyerekek mennyire produktívan töltik a tanulással töltött időt (Andrew et al., 2020).

1.2.5 Tanulás a pandémia ideje alatt

Anna McDougall, George Orlov és Douglas McKee együttesen azt vizsgálták, hogy mennyire tud hatékony lenni az online tanulás. Bár a tanulmány a felsőoktatás körében végzett vizsgálódás eredményeit írja le, véleményem szerint érdekes megnézni, milyen eredmények születtek. 4 amerikai intézmény teljesítményét vizsgálja és hasonlítja össze azokkal az értékekkel, amik a távoktatás előtt voltak.

A kutatás részben arra a következtetésre jutott, hogy az amúgy is gyengébben teljesítők viszonylag rosszabbul teljesítettek az online tanulás során. Következő észrevételük az volt, hogy jelentős hátrányba kerültek azok a diákok, akik nem rendelkeztek megfelelő háttérrel, megfelelő tárgyi feltétellel.

A 2020 tavaszi pontszámokat hasonlították össze az azelőtti év tavaszán és őszén szerzett pontszámokkal. Eredménye, hogy a távoktatásra való átállás megviselte a tanulókat, gyengébb eredményekkel zártak (McDaugall, 2020).

Ezeket a kutatásokat áttekintve arra a következtetésre juthatunk, hogy mindegyik egyetért abban, hogy az iskolák bezárása és az otthoni tanulásra való áttérés inkább negatív hatással volt a gyermekekre. Ezek a felmérések különbözőképpen közelítették meg a tanulókat. Az egyik lényegében összességében vette a távoktatás tanulókra gyakorolt hatását, míg a másik az erősen és gyengébben teljesítő diákok közötti különbségeket vették figyelembe. A harmadik kutatás a szegényebb és gazdagabb körzetek közötti különbséget vizsgálták, míg a negyedik korosztályonként írta le a megfigyelt eltéréseket. Az utolsó tanulmány pedig a felsőoktatás körében vizsgálta a távoktatásra térés hatásait.

II. A TÁVOKTATÁS HELYZETE UKRAJNÁBAN

A járvány terjedésével elérte az egész világot, s mikor világjárvánnyá nyilvánították megkezdődött a karanténidőszak világszerte. Bezárták az éttermeket, bárokat, kávézókat, több gyárban és vállalkozásban leállt a munka, s ezáltal több ember hirtelen munkanélküli lett. Továbbá bezárták az iskolákat és áttértek az otthoni tanulásra. A diákoknak egyik napról a másikra meg kellett tanulniuk önállóan helytállni a tanulásban, s a pedagógusok fő feladata is az lett, hogy segítsék a tanulók önálló ismeretszerzését és tanulását (Fodor és mtsai, 2021).

Nem történt ez másképp Ukrajnában, vagy épp Kárpátalján sem. A távoktatás 2020. március elején kezdődött, ami tapasztalatok híján nehezen indult mind a tanulók, mind a tanárok számára. Mindenki egy új helyzettel találta magát szemben, amit minél előbb meg kellett oldani. Rengeteg cikk, illetve felmérések eredményeit bemutató bejegyzések jelentek meg az online tanulókkal kapcsolatban. Többek között egy olyan felmérés is, amelynek eredménye, hogy az ukránok 67%-a negatívan viszonyul a távoktatáshoz. A válaszadók többsége azzal indokolta negatív hozzáállását, hogy az online tanulás során a gyerekek tudásszintje jelentősen csökken, valamint nincs lehetőségük a társasági életre, a társasági kommunikációra (Osvita.ua, 2020).

2022. február 24-én (Zelenszkij, 2022) Oroszország megtámadta Ukrajnát, így a távoktatás újra fontos szerepet kapott az oktatásban. Egész Ukrajnában, így Kárpátalján is az iskolák bezártak, a tanórákat online felületen tartják a pedagógusok. Mikor már kezdett minden a helyére állni, egy újabb akadály gördült az emberiség – de leginkább az Ukrajnában élő pedagógusok és tanulók – elé.

A háború kezdetén Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma felfüggesztette az oktatást az iskolákban, március 14-én azonban távoktatással folytatódott az oktatási folyamat. Az óra tartalmát és anyagait az Oktatási és Tudományos Minisztérium az UNICEF-fel együttműködve dolgozta ki a COVID-19 világjárvány idején (UNICEF Ukrajna, 2022).

Az Ukrajnában élő diákok élete merőben megváltozott, nem csak abban, hogy ismét otthonról kell tanulniuk, de abban is, hogy sok család a háború miatt külföldre menekült. Külföldön keresnek munkát a felnőttek, s ennek megfelelően a gyerekeket is igyekeznek külföldi iskolákba íratni. Viszont akik otthon maradtak, azok továbbra is távoktatásban vesznek részt (a robbanások és szirénák közepette). Az UNICEF adatai szerint április 6-án a háború miatt Ukrajnán belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek száma

meghaladta a 7,1 milliót. 49,4%-uknak van legalább egy gyermeke a családban (UNICEF Ukrajina, 2022).

Ukrajnában ez az időszak nagyon megterhelő lelkiileg, a felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt. A tanórákat folyamatosan a légiriadó szakítsa félbe, a gyerekek félnek, így nem tudnak úgy összpontosítani a tanulásra, mint kellene.

2.1 Sajtótermékek áttekintése

A dolgozatomban ezen részében a távoktatással kapcsolatos cikkeket szeretném bemutatni, s ennek megfelelően két hetilap termékeit használom fel: a Kárpátalja hetilap, illetve a Kárpáti Igaz Szó. Ezek a cikkek nagyrészt interjúkat tartalmaznak, különböző iskolák igazgatóival, illetve tanáraival. Mindenki a távoktatással kapcsolatos tapasztalatait, illetve megoldásait meséli el.

Ebben a fejezetben azokat a cikkeket és tapasztalatokat fogom bemutatni, amelyek a koronavírus miatti iskolabezárásokat érintik.

2.1.1 Kárpátalja hetilap

Espán Margaréta, a Kárpátalja hetilap újságírója is több interjút készített, amely során azt szeretné megvizsgálni, hogy Kárpátalján az iskolák milyen szinten tudják megoldani az új helyzet által adódott problémákat, hogyan tartják a kapcsolatot a tanárok és diákok, valamint ebben az új helyzetben a szülők milyen mértékben veszik ki a részüket.

Az első interjú Nagy Sándorral készült, aki a Csongori Általános Iskola igazgatója. Ő úgy nyilatkozott, hogy nem sok idejük volt felkészülni a távoktatásra: szinte egyik napról a másikra kellett megoldaniuk a feladatot. Iskolájuk weboldalára töltötték fel a tanárok által összeállított heti tervet, amely a tanmenet témáit, magyarázatait, segédanyagait tartalmazta. Többnyire a Messenger-alkalmazás segítségével tartották a kapcsolatot a tanárok a diákokkal, ezen keresztül küldték ki a feladatokat. A legtöbb tanár videóüzenetet készített magáról és ezt mutatta be a diákoknak. A tanulói visszajelzésekről pedig úgy nyilatkozott, hogy osztályonként változik az aktivitás aránya.

A következő interjúalany a Beregrákosi Általános Iskola igazgatója, Molnár Béla. Az ő beszámolója is arról tanúskodik, hogy ez az új helyzet egyik napról a másikra okozott gondot. Az iskola weboldalt hozott létre, ahová feltöltötték a tananyagot a 5-9. osztályok számára. Az első osztályos tanítók pedig maradtak azokon a platformokon, amelyeket már

a távoktatás bevezetése előtt is használtak (Viber, Messenger, illetve Facebook). Ő is arról számolt be, hogy az online oktatás egyáltalán nem könnyű, a tanárok és diákok együtt próbálják elsajátítani a különböző platformok használatát. Ám véleményem szerint ez időt vesz igénybe, ami akár a tananyag átvételének rovására is mehet.

A Kisgyéjői Oktatási-Nevelési Komplexum munkatársai számára is kihívást jelentett az online oktatásra való átállás. Az intézményvezető, Bogáthy Eleonóra mesélt arról, hogy ők hogyan oldották meg ezt a problémát. A komplexum pedagógusai főleg a virtuális osztálytermet, a Google Classroom-ot használták. Úgy vélték, hogy az ide feltöltött anyagokat a legegyszerűbb leellenőrizni. Továbbá a tanárok a Messengeren, illetve Facebookon tartották a kapcsolatot a szülőkkel. Bogáthy Eleonóra szerint sokkal több időt vesz igénybe az órákra való készülés – főleg a tanárok számára –, mint mikor hagyományosan folyik az oktatás.

Kulin Judit az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola igazgatónője. A beszámolója szerint nekik könnyebben ment a távoktatásra térés, ugyanis ők a karantén bevezetésekor már 3 éve használták a Google Classroom-ot. Ennek segítségével tanítottak, ide töltötték fel a tananyagot, így a távoktatás során nem volt újdonság ez a platform sem a diákok, sem a tanárok számára. Véleménye és tapasztalata szerint a felsőbb osztályosokkal könnyebb dolgozni, hiszek ők már önállóbbak és magasabb szinten értenek a számítástechnikai eszközökhöz, mint alsóbb társaik. A 1-4. osztályos tanulóknál a szülők a közvetítők, a tanárokkal a Viber alkalmazáson keresztül tartották a kapcsolatot. Az írásbeli házi feladatokat visszaküldik a tanároknak, a versbeli számonkérést pedig videóüzenettel oldották meg.

Benedek Imre, az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola igazgatója a távoktatás eredményeiről és fogadtatásáról számolt be Espán Margarétának az interjú során. Messengeren készítettek egy csoportot minden osztály számára, ahová felvették a tanárokat is. A pedagógusok az órarendnek megfelelően küldték ki a tananyagot és a házi feladatot. A csoportokban a diákok szülei is benne voltak, így visszajelzésként el tudják mondani a tanárnak, hogy mennyire tudott megbirkózni a gyerek az adott feladatokkal. Ez alsó osztályokban különösen fontos. Benedek Imre is úgy véli, hogy az ilyen fajta felkészülés sokkal több időt, türelmet és megértést vesz igénybe, többet kell készülni egyes órákra, mint a hagyományos oktatás során. Ő maga a tanítást úgy oldotta meg, hogy elküldte a diákoknak az egyes témákat kidolgozva, feladta a házi feladatot, majd mikor ezeket visszakapta, felhívta a diákokat és élőszóban megbeszélték azokat a pontokat, amelyekben segítségre szorultak.

A Nagyberegi Református Líceum igazgatója Kovács András, ő számolt be arról, hogy iskolájukban milyen szinten tudták megoldani az új helyzetet. Az előző elbeszélésekhez hasonlóan ők is email-ben, illetve a Google Classroom segítségével oldották meg a távoktatást, ezen keresztül kérték számon a tananyagot a diákoktól. Jellemző volt még náluk az, hogy többen is videófelvételt készítettek magukról, ezzel is segítve azt, hogy a tanulók megértsék és jobban átlássák az adott tananyagot.

Kardos Norbert, a Tiszakeresztúri Oktatási-Nevelési Központ igazgatója arról számolt be, hogy az iskola pedagógusai az oktatott tantárgy és az adott korosztály sajátosságainak figyelembevételével igyekezett megtalálni a legjobb megoldást az online oktatás által felmerülő kihívásokra. Ők is főleg a Facebook és Messenger, illetve a Google Classroom lehetőségeit használták ki a távoktatás során. Kardos Norbert is úgy látta, hogy az alsós osztályok okoztak inkább több „gondot”, hiszen nekik nem elég csak elküldeni az anyagot. Velük a tanárok videochaten keresztül tartották a kapcsolatot, például ezen keresztül ellenőrizték le, hogy hogyan megy nekik az olvasás.

Átnézve ezeket a beszámolókat, arra a következtetésre lehet jutni, hogy Kárpátalja különböző járásainak különböző városaiban körülbelül egyformán élték át az online oktatást és hasonló módon próbálták megoldani a felmerülő problémákat. Véleményem szerint a megkérdezett iskolaigazgatók mind egyetértenek abban, hogy a távoktatás nem megfelelő a tananyag átadására, hiszen még maguk a diákok is arról számolnak be, hogy így nehezebb az dolgok elsajátítása. A legnagyobb gondot az alsó osztályok tanítása okozza, hiszen nekik fontos, hogy jelen legyen egy felnőtt, aki segít nekik megérteni a tanulnivalót. Ebben a helyzetben a szülők próbálják valamelyest betölteni a tanár hiányát – kisebb-nagyobb sikerrel.

Espán Margaréta mellett mások is írtak a távoktatás hatásaival kapcsolatban, mások is készítettek interjúkat különböző emberekkel, tanárokkal. Ilyen például Lajos Mihály cikkei, aki igyekezett szórványvidéken lévő iskolákat felkeresni, s ott dolgozó magyar nyelvű tanárokkal beszélni. Ez a beszélgetés azért is érdekes, mert az ilyen iskolákban a magyar nyelv tanítása még a hagyományos keretek között is megpróbáltató, hiszen a nyelvet olyan diákoknak kell megtanítaniuk, akik egyáltalán vagy csak alig beszélnek a nyelvet.

Az újságíró első interjúalánya Szokolova Henrietta, aki a Szolyvai 10. Számú Oktatási-Nevelési Intézményben dolgozik, s az alsós osztályok osztályfőnökeinek egyike. Ő arról számolt be, hogy a legnagyobb probléma, ami felmerült a távoktatás során, az a nyelvi problémák. A szülők, akikkel a gyerekeknek tanulniuk kellene, egyáltalán nem beszélnek a magyar nyelvet, így a pedagógusok is igyekeznek mindent részletesen elmagyarázni a

videóüzenetekben, mindezt természetesen ukrán nyelven. Véleménye szerint a távoktatás nem ad reális eredményeket, mert az esetek többségében nem tudni, hogy a gyermek önállóan végezte-e el a feladatokat. Szóval az alsó osztályokban hosszú távon nem működik az online oktatás...

Lajos Mihály következő interjúalánya Szokolova Mária, aki a Huszti Magyar Tannyelvű Általános Iskola igazgatónöje. Ebben az iskolában tanuló gyerekek mindössze 10%-a származik magyar családból, így az előző iskolához hasonlóan, az itt tanuló gyerekek többsége csak alig vagy egyáltalán nem beszél a magyar nyelvet. S csak az ötödik osztályban érik el azt a szintet, hogy már értik a nyelvet és alkalmazni is tudják azt. Ebből az következik, hogy az online oktatás többnyire az alsó osztályokban okozott fokozott problémákat. A pedagógusok az előadásokat, illetve tananyagot két nyelven igyekeznek átadni, hogy a szülők is értsék, a gyerekeknek is könnyebb legyen, de közben fejlődjenek is. Szokolova Mária is arról számolt be, hogy az online órákhoz való felkészülés sokkal több időbe telik a tanárok számára. Valamint a gyerekek tanulás iránti vágyuk csökkent.

Andrij Vitrenko, oktatási miniszterhelyettes 2021 áprilisában a következő képpen fogalmazott a távoktatással kapcsolatban: *„Remélem, hogy május végéig minél több iskolát nyitunk meg, mert ez a gyermekek számára a szocializáció, ez a szinergia, a kapcsolat a gyermek és a tanár között. A távoktatás csak kiegészítő és segítség a nehéz időkben. Valójában semmi sem helyettesítheti a személyes képzést”*. Továbbá azt is megjegyezte, hogy a gyerekek nagyon alaposan készülnek az órákra, így nagy az esély arra, hogy később nem kell bepótolniuk a karantén miatt elmulasztottakat.

2.1.2 Kárpáti Igaz Szó

A fejezet bevezető részében felvázoltam, hogy mik kellene ahhoz, hogy a távoktatás sikeres legyen: tárgyi feltételek (asztali számítógép, esetleg laptop, s mindenképpen internet), valamint egy szülő jelenléte. Ennek megfelelően a Za majbutnye párt női mozgalmának vezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy sok hegyvidéki környéken egyáltalán nincs internethozzáférése a gyerekeknek. Kiemelte a Csernovci, az Ivano-Frankivszk, Kárpátalja és Lembergi megyéket, amelyek hegyvidéki településein többnyire semmilyen internet nem érhető el a diákok és tanárok számára, s ennek következtében az online oktatás teljes mértékben elmarad. Egy összeírás 24 ilyen iskolát számlál, amelyből 17 iskola Kárpátalján található.

A Kárpáti Igaz Szó 2022. január 29-én megjelent cikkében ír arról, hogy Ukrajnában csaknem 5000 iskola állt át (ismét) távoktatásra. Ezen kívül pedig vannak olyan iskolák (szám szerint 42), amelyek szünetet rendeltek el erre az időre.

Egy másik cikkében, amely szintén ez év januárjában jelent meg, arról írnak, hogy Kárpátalján 17 iskolában vezetik be az online tanulást a koronavírus-járvány új hulláma miatt. De várható további iskolák bezárása is az influenza-, a SARS- és a koronavírus-járványban szenvedő tanulók és tanárok számának növekedése miatt. De ezek mellett 4 olyan iskola is van, amelyek a gázbeszerzés problémája miatt zárták be az iskolákat.

III. TÁVOKTATÁSI TAPASZTALATOK FELMÉRÉSE AZ ELEMI ISKOLÁSOKAT TANÍTÓ PEDAGÓGUSOK KÖRÉBEN

Két évvel ezelőtt a távoktatás fogalma teljesen új értelmet nyert. Jelenleg a távoktatásra rá vagyunk kényszerülve – nincs választási lehetőség. Ez a helyzet teljesen felborította a pedagógusok, a szülők és a gyermekek (tanulók) életét is, új helyzethez kellett igazodniuk, új megoldásokat kellett keresniük, eddig ismeretlen problémákat kellett megoldaniuk.

A dolgozatommal azt szeretném megvizsgálni, hogy az elemi iskolás gyermekeket tanító pedagógusokat milyen mértékben érintette a távoktatás, milyen problémákkal kellett szembenézniük, ezeket hogyan oldották meg, továbbá, hogy milyen tapasztalatokkal rendelkeznek (több mint két év után), és hogy mi a véleményük erről a kialakult helyzetről.

3.1 A kutatás célja, hipotézisei és módszerei

A szakdolgozatom elsősorban azt vizsgálja, hogy az online tanulás hogyan befolyásolja az oktatást, hogyan hat az iskolai eredményekre, hogyan lehet megoldani az akadályokat, valamint hogyan lehet kihasználni az online tér adta lehetőségeket.

Kutatásom hipotézise, hogy az online oktatás negatív hatással van az elemi iskolások oktatására. Az első négy osztályosok számára nagyon fontos, hogy a tanulási folyamat során ott legyen egy szakképzett pedagógus, akire bármikor számíthatnak, aki bármikor és bármiben segít nekik, s mindenekelőtt motiválja és ösztönzi őket a tanulásra. Továbbá a gyermekek fejlődése szempontjából nagyon fontos, hogy közösségben legyen, együtt tanuljanak saját osztálytársaikkal.

A másik hipotézisem, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására.

A szakdolgozatom megírása során két kutatási módszert alkalmaztam. Az első az a sajtószemle, illetve különböző tanulmányok áttekintése. A másik módszer - kérdőíves felmérés, amelyet Google kérdőív formájában állítottam össze.

A kutatás résztvevői elemi iskolásokat tanító pedagógusok és elemi iskolásokat nevelő szülők, akiknek a témáról való gondolatait és tapasztalatait a kérdőív segítségével sikerült tanulmányozni. A szakdolgozatom megírásához összesen 101 szülő és 42 pedagógus járult hozzá. A pedagógusok mind Kárpátalján élnek és dolgoznak, és a szülők is kárpátaljai lakosok.

Ebben a fejezetben a pedagógusoknak készített kérdőív elemzése olvasható.

A kérdőívet március elején állítottam össze, a válaszok összegyűjtése körülbelül 4 hét alatt történt meg. A továbbítását a közösségi hálózaton keresztül valósítottam meg.

A kérdőívnek egy célja volt: hogy felmérje az adott célcsoport tapasztalatát, véleményét a digitális oktatással kapcsolatban.

A pedagógusoknak készített kérdőívben lévő kérdésekkel főleg azt akarom felmérni, hogy...

- a pedagógusok hagyományos oktatás során milyen technikai lehetőségekkel bírnak,
- miket alkalmaznak a tananyag átadásához,
- online oktatás során mivel tudják megkönnyíteni a gyerekek tanulását és milyen nehézségekbe ütköznek,
- továbbá melyik tantárgyat nem tudják kamerán keresztül átadni és hogyan zajlik a kapcsolattartás,
- van-e olyan diák, aki általában nem jelenik meg az órákon a távoktatás alatt, és ha van, ennek mi az oka (például nincs internethozzáférése stb.).

3.2 A kérdőív felépítése

A pedagógusoknak készített kérdőív 32 kérdésből áll. A kérdések többsége kötelező jellegű, ezek mind előre megfogalmazott válaszokkal rendelkeznek. Az ilyen típusú kérdéseknél egy vagy több válasz is megjelölhető, illetve egyes kérdéseknél az „egyéb” válasz is megtalálható, ahová a kitöltő a saját válaszát írhatta. Ezeken kívül olyan kérdésekkel is találkozhattak a kitöltők, amik nem voltak kötelező jellegűek. Ezeknél általában nem volt előre megadott válaszlehetőség, ugyanis a céljuk a vélemény és/vagy saját gondolat felmérése volt.

A kérdőív első két kérdése általánosságban kérdez rá a kitöltő nemére és életkorára.

A 3. kérdés azt méri fel, hogy az adott kitöltő hány éve tanít elemi iskolásokat.

A 4. és 5. kérdés a kitöltő osztályára kérdez rá, pontosabban arra, hogy a kitöltéskor hányadik és milyen létszámú osztálya van.

A 6. kérdéssel azt szerettem volna felmérni, hogy a pedagógusok a távoktatás kezdetekor rendelkeztek-e asztali számítógéppel vagy lappal. Ezt azért volt fontos felmérni, mert ebből látható, hogy az adott kitöltő milyen „háttérrel”, mennyi technikai tapasztalattal kezdte meg a digitális oktatást.

A 7. kérdés azokra a platformokra kérdez rá, amelyeken a kapcsolatot tartották a pedagógusok és gyerekek (illetve időnként a pedagógusok és szülők). Ennél több választ is ki lehetett jelölni, illetve saját választ is adhattak.

A 8. kérdés az előző kérdésben szereplő platformok használatát világítja meg: tehát arra kérdez rá, hogy a gyerekeknek mennyire okozott nehézséget ezek használata.

A 9. kérdés az volt, hogy a szülőknek mennyire okozott nehézséget a technikai eszközök használata (a pedagógusok szerint).

A 10. és 11. kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy mennyire volt jellemző, hogy valaki végigkísérte az órát a gyermekkel, és ha jellemző volt, akkor általában ki volt az. A gyermeknek általában még szüksége van segítségre az órákra való belépéshez.

A 12. kérdésnél azt mértem fel, hogy a pedagógusok mennyire tartották magukat az eredeti órarendhez, amikor az órákat tervezték. Digitális oktatás alatt több olyan tantárgy is van, amit nem lehet „hagyományosan” megtartani, így az előre elkészített órarend több esetben is változhatott.

A 13. kérdés kifejtős volt, a pedagógusoknak azt kellett leírni, hogy távoktatáskor hogyan történt a matematika tanítása, új témák átvétele és begyakorlása.

A 14. és 15. kérdés arra kérdez rá, hogy a pedagógus hogyan kérte számon a memorizálást igénylő feladatokat, illetve a kreatív feladatokat. Véleményem szerint, ezek azok a feladatok, amelyekre nincs idő az online tartott órákon (főleg, hogy nem is annyi idő áll a rendelkezésre, mint hagyományos oktatás során).

A 16. és 17. kérdés azoknak a pedagógusoknak szól, akiknek első osztálya van. Arra voltam kíváncsi, hogy az első osztályban hogyan zajlik a betűk és számok írásának tanítása, illetve a leírt betűk és számok ellenőrzése és javítása. A 13. kérdéshez hasonlóan ezek is kifejtős kérdések voltak, a kitöltőknek maguktól kellett beírni a válaszokat.

A 18. kérdés az volt, hogy milyen formában adott visszajelzést az elkészített munka minőségéről. A gyerekeknek fontos a visszacsatolás, a sikerélmény, így véleményem szerint erre a digitális oktatás során is figyelni kell a pedagógusoknak.

A 19. és 20. kérdéseknél arra voltam kíváncsi, hogy a pedagógusok kértek-e visszajelzést arra vonatkozóan, hogy értették-e a gyerekek a feladatot, s ha történt ilyen, akkor milyen formában.

A 21. kérdés arra kérdez rá, hogy a pedagógusok tapasztaltak-e olyat, hogy a házi feladatokat nem a gyerekek, hanem valaki más készítette el. Az egy évvel ezelőtti dolgozatomban interjúkat készítettem elemi iskolásokat tanító pedagógusokkal, ez a probléma már akkor is fennállt.

A 22. kérdésnél arra szerettem volna választ kapni, hogy az órák megtartását mennyire kellett a szülők szabadidejéhez igazítani.

A 23., 24., 25. és 26. kérdéseknél azt szerettem volna felmérni, hogy mennyire volt jellemző a gyerekek hiányzása, az osztály hány százalékát tették ki a hiányzók és mi volt ennek az oka, mi volt az akadály, hogy bejelentkezzenek órára.

A 27. és 28. kérdéseknél arra voltam kíváncsi, hogy az első távoktatáskor a pedagógusok mennyire voltak jártasak a prezentációkészítésben, a prezentálásban, az elektronikus tesztfeladatok terén.

A 29. kérdésnél a pedagógusok véleményére voltam kíváncsi, hogy szerintük mi okozta a legnagyobb problémát a távoktatás alatt.

A 30. és 31. kérdés a technikai tudásra, programok ismeretére tér ki: az érdekelt, hogy volt-e olyan program, amivel az első távoktatás során ismerkedtek meg és esetleg a tantermi oktatáskor is hasznát vette.

S végül az utolsó kérdésnél, a pedagógusok írhattak véleményt, saját gondolatot azzal kapcsolatban, amit esetleg a kérdőív előző kérdései nem érintettek.

Összességében elmondható, hogy a pedagógusoknak készített kérdőívet igyekeztem annak megfelelően felépíteni, hogy az elemzése során tiszta képet kapjak a távoktatás helyzetéről, s arról, hogy a pedagógusok hogyan vélekednek róla, hogyan oldják meg az esetleges problémákat.

3.3 A kutatás eredményei

Az első kérdésből kiderült, hogy a 42 pedagógusból mindenki nő. Ami pedig a kort illeti, a következő eredmények születtek:

- 23 és 30 év között 12 válasz érkezett;
- 31 és 40 év között 14 válasz érkezett;
- 41 és 50 év között 9 válasz érkezett;
- 51 és 58 év között 7 válasz érkezett.

Az eredményeket látva megállapítható, hogy 23 éves kortól egészen 58 éves korig töltötték ki a kérdőívet.

Ezt követően fontosnak véltem megkérdezni, hogy a kitöltő pedagógusok mióta tanítanak elemi iskolásokat. Úgy vélem, hogy a tapasztalat nagyon fontos, és befolyásoló tényező lehet a tanórák levezetésénél. Ennél fogva érdekelt, hogy a tapasztalat és a távoktatás hogyan működött „együtt”. A 42 válaszból 19-en jelölték azt, hogy már több mint 15 éve tanítanak,

10-en jelölték azt, hogy kevesebb, mint 5 éve, 7-en azt, hogy kevesebb, mint 15 éve és végül 6-an azt, hogy kevesebb, mint 10 éve. Úgy vélem a válaszadók többsége elegendő szakmai tapasztalattal rendelkezik, aminek a digitális oktatás során hasznát vehették.

A következő két kérdésnél a kitöltő pedagógus osztályára voltam kíváncsi. Véleményem szerint távoktatás során nem mindegy az osztály létszáma, minél több a gyermek, annál nehezebb a fegyelem és figyelem fenntartása. Ennek következtében a következő eredmények születtek:

– a válaszadók többségének (15) 3. osztálya van, a következő legtöbb válasz a 2. osztályt jelölte (11), majd a 4. osztályt (10) és a legkevesebb jelölés (6) az 1. osztályra érkezett.

– az osztály létszámát tekintve a legtöbben (16-an) 15-20 fős csoportot vezetnek, 13 kitöltőnek 20+ fős csoportja van, 9-en 10 fős alatti, 4-en pedig 10-15 fős osztállyal rendelkeznek.

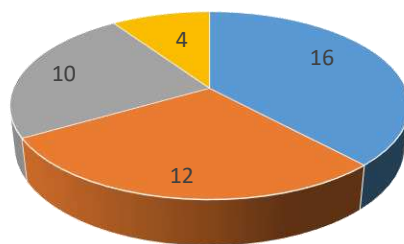
Az osztály létszáma sok mindent befolyásol, nem csak hagyományos oktatáskor, de a távoktatás alatt is. Minél kisebb létszámú egy csoport, annál jobban működik a differenciálás, annál több idő jut egy-egy diákra, s mindenekelőtt annál könnyebb felkelteni és fenntartani a figyelmet, illetve fegyelmet.

A 6. kérdésem az volt, hogy rendelkeztek-e a távoktatás kezdetén a szükséges eszközökkel (asztali számítógép vagy laptop). Elengedhetetlen, hogy a pedagógus megfelelő technikai tudással rendelkezzen, legfőképpen a távoktatás során. A válaszadók többsége (39) „igen”-el felelt, tehát a digitális oktatást már meglévő technikai tudással kezdték el.

A 7. kérdésnél arra kerestem a választ, hogy távoktatás alatt milyen platformokon tartották a kapcsolatot a tanárok és tanulók (illetve szülők). Ennél a kérdésnél előre megfogalmazott válaszlehetőségek voltak, de az „egyéb” funkció is fennállt, tehát saját platformot is beírhattak. A legtöbben a Messenger és Meet alkalmazást jelölték meg. De a válaszok között volt még a Viber, Google Classroom, Zoom, Facebook, Skype, illetve Teams is.

A következő kérdésem kapcsolódik az előzőhöz, ugyanis itt arra voltam kíváncsi, hogy a megadott platformok használata mennyire okozott gondot a tanulóknak a pedagógusok meglátása szerint. A következő eredmény született:

Mennyire okozott nehézséget a platformok használata a gyerekeknek?

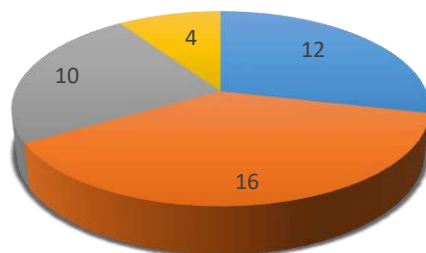

■ 1. Egyáltalán nem ■ 2. Inkább nem ■ 3. Inkább igen ■ 4. Nagyon nehéz volt

1. diagram: Mennyire okoztak nehézséget a platformok használata a gyerekeknek?
(saját szerkesztés)

A diagramot elemezve látható, hogy többnyire nem okozott gondot a gyermekek számára, de nagy számban voltak azok is, akiknek nehézséget okozott a platformok használata. Ebben az esetben egy felnőtt segítségére volt szükség. S éppen ebből következik a kérdés, hogy a szülőknek mennyire okozott nehézséget ezek használata, hiszen a legtöbb esetben ők azok, akik segítenek a gyermeknek. Nagyon fontos tényező a szülők hozzáértése, hiszen ők azok, akik otthonról irányítják a folyamatot. Ennél a kérdésnél ilyen válaszok érkeztek:

Mennyire okozott nehézséget a platformok használata a szülőknek?

■ 1. Egyáltalán nem ■ 2. Inkább nem ■ 3. Inkább igen ■ 4. Nagyon nehéz volt

2. diagram: Mennyire okozott nehézséget a platformok használata a szülőknek?
(saját szerkesztés)

Tehát látható, hogy ebben az esetben is többnyire nem okozott gondot a felsorolt platformok, vagy épp technikai eszközök használata a szülőknek.

A 10. és 11. kérdéseknél arra voltam kíváncsi, hogy a tanórákat a gyerekeken kívül végigkísérte-e valaki, és ha igen, akkor ki:

– a válaszadók többsége (29-en) azt válaszolta, hogy jellemző volt, 9-en pedig azt, hogy jellemző volt, bár nem minden esetben.

– mindenki (38) azt választotta, hogy egy szülő volt jelen.

A 12. kérdésem az volt, hogy az órák tervezésénél mennyire tartotta magát az eredeti órarendhez. Előző beszámolók szerint előfordulhat, hogy módosul az eredeti órarend, ugyanis vannak olyan tantárgyak, amiket nem lehet online oktatás során megtartani. A kitöltők válaszai is többnyire igazolták ezt az állítást. Ugyanis a 42 kitöltőből 24-en válaszolták azt, hogy csak részben igazodtak hozzá, 15-en, hogy teljes egészében ahhoz igazodott és 3-an jelölték azt a lehetőséget, hogy 'teljesen átalakult a beosztás'.

A következő kérdésnél arra szerettem volna választ kapni, hogy online oktatásnál hogyan folyik a matematika tanítása, új témák átvétele és gyakorlása. Ebből szeretnék pár választ bemutatni:

Kitöltő 1: *„Ugyanúgy, mint a megszokott módon csak tábla helyett lapokra írtam és azt mutattam a kamerába.”*

Kitöltő 2: *„Előtte leírtam egy lapra, amit a gyerekeknek szemléltető gyanánt használtam...így gyakoroltunk majd szóbelileg feleltek. A példák megoldására hagytam időt, majd mindenki külön bemondta a megoldást.”*

Kitöltő 3: *„Rengeteg videó anyag segített a youtube-on, ahol már kész órák voltak. Igaz, hogy ukrán nyelven, de folyamatosan magyaráztam a gyerekeknek miután megosztottam a képernyőt. A visszajelzések alapján értették az anyagot.”*

Kitöltő 4: *„Szóban ismertettem az új témát, majd wordwall-os, más hasonló internetes játékok segítségével gyakoroltunk be.”*

A beszámolókat olvasva látható, hogy minden pedagógus igyekezett megoldani a helyzetet, a lehető legtöbbször kihozva a körülményekből. 42 válaszból ez csak 4, de a legtöbbször ugyanazokat a módszereket írták és alkalmazták matematika tanításakor. Továbbá többen írták még a PowerPoint alkalmazást is, elmondásuk szerint így sokkal könnyebben megértették a gyerekek az anyagot, hiszen közben látták is, amit a tanár magyarázott. Egyetlen nagyobb problémaként azt írták többen is, hogy közben nem látták, hogy a gyerekek mit és hogyan írnak a füzetbe.

A 14. és 15. kérdésnél arra kerestem a választ, hogy a tanárok hogyan kérték számon a memorizálást igénylő feladatokat (például versek), illetve a kreatív feladatokat (például rajz, applikáció stb.). Ezeknél a kérdéseknél előre megfogalmazott válaszok voltak:

– a 14. kérdésnél legtöbbször (20) azt a lehetőséget jelölték, hogy „Videóra vették és azt küldték vissza”, illetve „Élőben mondták fel” (15).

– a 15. kérdésnél a legtöbb (30) jelölést a „Lefényképezték és elküldték” válasz kapta. De ezek mellett több jelölést kapott még az is, hogy valamilyen közös felületre töltötték fel (8).

A 16. és 17. kérdés azokhoz a pedagógusokhoz szólt, akiknek a kitöltéskor első osztálya volt. Arra kérdeztem rá, hogy hogyan történt a betűk és számok írásának tanítása, illetve az írott betű és szám ellenőrzése és javítása. Véleményem szerint a távoktatás az első osztályra van a legnegatívabb hatással. Első osztályban van az egyik legfontosabb alaptudás kialakítása: az írás és számolásé, ami alapja a későbbi tudásanyag megszerzésének. Ezek a kérdések is kifejtősek voltak, a kitöltőnek saját választ kellett írnia.

Kitöltő 1: *„Hasonlóan mint a tanteremben ,de minden képpen szülői segítséggel.”*

Kitöltő 2: *„Videóban megnéztük, hogyan kell írni az új betűt, aztán többször írtuk, gyakoroltuk az írást a levegőbe. Ezután írták a megkezdett betűket a füzetbe.”*

Kitöltő 3: *„A betűk és számok tanítását videóra vettem/veszem fel. A betűket először egy nagy lapra (táblát helyettesítve) mutattam be a betűt, annak elemeit, helyes írását. Majd a füzetben részletesen mutattam hogyan kell írni, úgy, hogy lássák a kezemet. A számokat is hasonlóképpen.”*

Az ellenőrzése és javítása pedig a következőképpen zajlott:

Kitöltő 1: *„A szülők elküldték a füzetet, vagy lefotózták, messengeren néztem meg a munkájukat.”*

Kitöltő 2: *„Faluban könnyebb volt, előre megbeszélt időpontban, helyszínen összeszedtem a füzeteket...”*

Kitöltő 3: *„A gyerekek (szülők) elküldték a Classroom felületére, majd ezeket javítottam a szerkesztés funkcióval, visszaküldtem nekik és minden feladathoz megjegyzést írtam, ha esetleg voltak hibák, illetve biztató szavakat.”*

Kitöltő 4: *„Az új ukrán iskola (NUS) szerint a gyerekek által elkészült feladatokban, a betűknél, illetve számok írásánál nem javítjuk a hibákat, hanem kiemeljük ami legszebben sikerült. Tehát az ellenőrzés során zölddel karikáztam a megfelelőt. Illetve a szülőknek megjegyzést írtam, hogy esetleg mire kell jobban odafigyelni, mi igényel több gyakorlást.”*

Ahogy a 13. kérdésnél is látható volt, itt is az figyelhető meg, hogy a pedagógusok a lehető legjobb megoldást igyekeztek megtalálni, hogy minél könnyebbé tegyék a tananyag elsajátítását, illetve ellenőrzését.

A 18. kérdés arra kérdez rá, hogy a kitöltő milyen formában adott visszajelzést az elkészített munka minőségéről a gyermeknek. Ez egy nagyon fontos lépés az oktatás során, mert a gyermeknek szüksége van visszacsatolásra, ami motiválhatja a további munkában. Ennél a kérdésnél a következő eredmény született: a kitöltők fele (21) azt válaszolta, hogy a

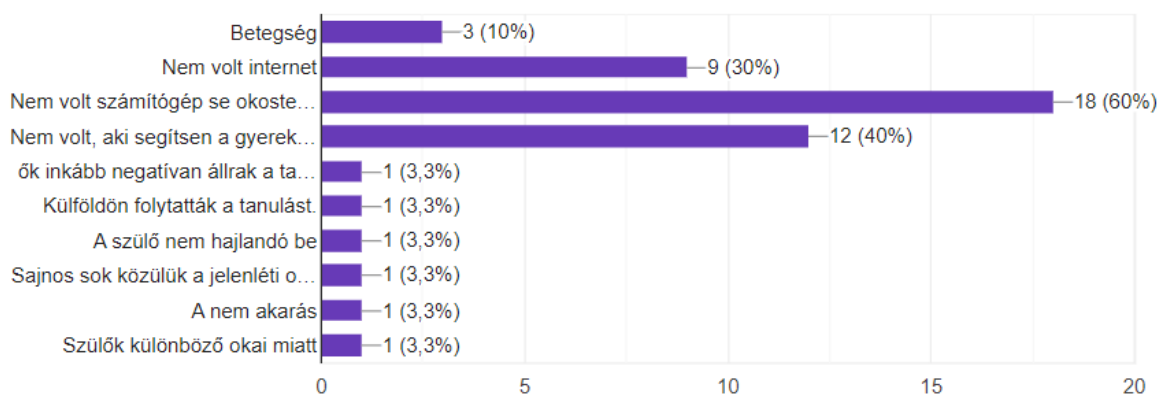
feltöltött munkánál írta meg hozzászólásban, illetve 13-an azt jelölték, hogy mindenkinek külön megírta privátban. De a válaszlehetőségek között volt még az is, hogy külön a szülőknek jelezték (5), vagy egy táblázatban vezették az érdemjegyeket (3).

A 19. és 20. kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy a pedagógusok kértek-e visszajelzést a szülőktől arra vonatkozóan, hogy mennyire értették a gyerekek a feladatot, és ha igen, akkor milyen formában. A válaszadók többsége (35) az „igen”-t választotta, tehát kértek visszajelzést, s ezt legtöbben (23) privát üzenetben oldották meg.

A következő kérdésnél arra vártam választ, hogy a tanárok tapasztaltak-e olyat, hogy nem a gyerekek végezték el a feladatokat. A válaszlehetőségek 'igen' és 'nem' volt, és sajnos a válaszadók többsége (33) az „igen”-t választotta. Úgy gondolom, hogy a gyermek úgy tud igazán fejlődni, ha egyedül oldja meg a problémákat, a feladatokat. Természetesen kérhetnek segítséget, de az teljesen más, amikor teljes egészében helyette dolgoznak. Ez a probléma a tavalyi interjúkészítésnél is fennállt, egyes pedagógus már akkor is panaszkodott erre.

A 22. kérdésnél azt szerettem volna megtudni, hogy volt-e olyan, hogy az órákat a szülők szabadidejéhez kellett igazítani. A legtöbb iskolában meg volt szabva, hogy melyik osztálynak hány órákor kell kezdenie az órákat, de olyan is előfordul, hogy a tanárok maguk határozhatták meg az órák megtartásának kezdetét. A válaszadók többsége (30) erre „nem”-mel válaszolt, tehát nem a szülők szabadidejét kellett figyelembe venniük.

A 23., 24., 25. és 26. kérdéseknél arra voltam kíváncsi, hogy mennyire volt jellemző a tanulók hiányzása, ez a csoport hány százalékát adta ki és mi volt az oka a hiányszásnak, miért nem tudtak becsatlakozni az órára. A kitöltők többsége azt vallotta, hogy jellemző volt a tanulók huzamosabb hiányzása. Ami a százalék-arányt illeti, változatosra sikerült: többségében a csoport 10-15%-a nem vett részt az órákon huzamosabb ideig. Annál a kérdésre, hogy mi volt a gond és mi akadályozta meg a távoktatáson való részvételt, több választ is jelölhettek a kitöltők. Az alábbi diagramon is látható, hogy a legtöbben azt jelölték, hogy a hiányzás oka a számítógép vagy okostelefon hiánya, a segítség hiánya, az internet hiánya vagy betegség volt.

3. diagram: Mi okból nem sikerült elérni a tanulókat a távoktatás során?
(saját szerkesztés)

Mivel a távoktatás már 2020-ban elkezdődött, ezért arra voltam kíváncsi, hogy milyen tapasztalattal rendelkeztek a pedagógusok az első iskola bezáráskor. A 27. és 28. kérdéseknél azt szerettem volna felmérni, hogy az első távoktatáskor mennyire voltak jártasak a pedagógusok a prezentációkészítésben, a prezentálásban, az elektronikus tesztfeladatok terén. Hagyományos oktatásnál is fontos a szemléltetés, ez jobban felkelti és fenntartja a tanulók figyelmét. Éppen ezért a távoktatás alatt is érdemes szemléltetést, prezentálást alkalmazni. A következő eredmények születtek: a többség (19) azt válaszolta, hogy volt már valamilyen tapasztalata, viszont nem sokkal kevesebben (12) azt jelölték, hogy akkor próbálták először. Úgy gondolom, a pedagógusoknak nagyon fontos, hogy jártasak legyenek a technika világában, ugyanis ez által számos lehetőségük nyílik arra, hogy minél szívesebbé, változatosabbá és érdekesebbé tegyék a tanórákat.

Mivel többen is jelölték azt, hogy nem voltak tapasztaltak a különböző technikai eszközök, platformok terén, a következő kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy mik azok a programok, amikkel sikerült megismerkedni a digitális oktatás során. Ennél a kérdésnél a legtöbben a Zoom, Meet és Classroom portálokat írták. Tanulóként én is úgy tapasztalom, hogy ezek a platformok a legfontosabbak az oktatásban.

A 29. kérdésnél a kitöltőnek azokat az előre megfogalmazott válaszokat kellett kijelölnie, amik szerinte a legnagyobb gondot okozták a távoktatás alatt. Ennél a kérdésnél is több választ is kijelölhettek. A legtöbben (28) úgy vélik, hogy a gyerekek technikai háttérének a hiánya okozta. Ezzel a problémával már akkor is szembesültem, amikor egy évvel ezelőtt interjúkat készítettem elemi iskolásokat tanító pedagógusokkal. Az ők elmondásai szerint, ezt a helyzetet úgy próbálták megoldani, hogy telefonon tartották a kapcsolatot a szülőkkel és így értesítették a gyermeket arról, hogy hol tart a tanulás, melyik tananyagot kell elsajátítani stb. Illetve olyan is előfordult, hogy előre elkészített jegyzeteket, feladatlapokat

küldtek a gyermekek számára. Ezen kívül a következő problémákat jelölték még: a gyerekek motiválása (22) okozott gondot, ugyanis kamerán keresztül ezt sokkal nehezebb volt elérni, a gyerekek internethozzáféréseinek hiánya (20), a feladatok személyre szabhatóságának nehézségei (18), számonkérést 17-en jelölték (ezt is sokkal nehezebb online végrehajtani), önállóság hiánya (15) stb.

A következő két kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy volt-e olyan program, amivel a távoktatás alatt ismerkedtek meg, de a hagyományos, osztálytermi oktatás során is tudták alkalmazni, és ha igen, melyek azok. Meglepetésemre, a válaszadók többsége (36) „nem”-mel válaszolt. A maradék 6 pedig a következőket nevezte meg: Wordwall, okosdoboz és Google Drive.

Végül az utolsó kérdésem az volt, hogy írják le a gondolatukat és/vagy véleményüket, észrevételüket azzal kapcsolatban, amit esetleg nem érintett a kérdőív előző kérdései. A következő válaszokat írták:

Kitöltő 1: *„Az 1-ső és 2-ik osztályokban nem alkalmazható a távoktatás hatékonyan, mivel a betűk tanítása és írása nem tanítható a képernyőn keresztül és szinte lehetetlen a figyelem és a fegyelem fenntartása.”*

Kitöltő 2: *„A távoktatás során gyakran tapasztaltam a szülő versengési vágyát és emiatt sokszor ők adnak választ a feltett kérdésre, és a gyerek a mikrofon bekapcsolása után elismétli csak.”*

Kitöltő 3: *„Túl megterhelő a tanárnak, ha egyéni a foglalkozás. Ha viszont csoportos, nem lehet differenciálni a tananyagot megfelelő képpen.”*

3.4 A kutatás összegzése

A dolgozatommal azt szerettem volna megvizsgálni, hogy az elemi iskolás gyermekeket tanító pedagógusokat milyen mértékben érintette a távoktatás, milyen problémákkal kellett szembenézniük, ezeket hogyan oldották meg, továbbá, hogy milyen tapasztalatokkal rendelkeznek (több mint két év után), és hogy mi a véleményük erről a kialakult helyzetről. Úgy vélem, hogy a kérdőív segítségével választ kaptam ezekre a kérdésekre.

A pedagógusokat a lehető legnagyobb mértékben érintette a távoktatás, hiszen egy teljesen új rendszert, beosztást kellett kialakítaniuk arra, hogy online – sokkal kevesebb idővel rendelkezve – meg tudják tartani az órákat. Az oktatás során több problémával is szembesültek (internet hiánya, önállóság hiánya, számonkérés és motiválás megoldása), amit a lehető legjobban próbáltak megoldani.

Véleményem szerint a felállított hipotéziseim is bebizonyosodtak.

Az első hipotézisem az volt, hogy az online oktatás negatív hatással van az elemi iskolások oktatására. Erre a választ a saját véleményeknél kaptam meg, hiszen többen is úgy nyilatkoztak, hogy kamerán keresztül nehéz átadni a tananyagot, az előkészület több időt és energiát igényel – pedagógusoknak és gyerekeknek egyaránt –, továbbá leírták, hogy nem szeretnék, hogy továbbra is távoktatás legyen. A közösségben, csapatban lévő tanulás sokkal pozitívabb hatásokkal bír a gyermekek tanulására és fejlődésére egyaránt.

A másik hipotézisem pedig az volt, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására. S ami még itt felmerült és bizonyítást nyert (bár előre nem fogalmaztam meg), hogy nem csak az eszköztár és lehetőség bővült, hanem a pedagógusok hozzáértése is.

IV. TÁVOKTATÁSI TAPASZTALATOK FELMÉRÉSE AZ ELEMI ISKOLÁSOKAT NEVELŐ SZÜLŐK KÖRÉBEN

Ahogy már az előző fejezetben is leírtam, az (iskolai) élet két évvel ezelőtt megváltozott. A távoktatás fogalma egy teljesen új értelmet nyert. Jelenleg a távoktatásra rá vagyunk kényszerülve – nincs választási lehetőség. Ez a helyzet teljesen felborította a pedagógusok, a szülők és a gyermekek (tanulók) életét is, új helyzethez kellett igazodniuk, új megoldásokat kellett keresniük, eddig ismeretlen problémákat kellett megoldaniuk.

4.1 A kutatás hipotézisei, célja és módszerei

A kutatásom egyik hipotézise, hogy a szülők nem tudják betölteni a pedagógusok szerepét digitális oktatás során.

A másik hipotézisem, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására. Ez az állítás már felmerült az előző fejezetben is, de úgy vélem, hogy ide is kapcsolható, hiszen a kapcsolattartás és tananyag átadásának lehetőségeiről a szülőktől is kérdezek a kérdőívben.

A szakdolgozatom ezen része azt vizsgálja, hogy a szülőket hogy érinti az online tanulás, mi a véleményük a kialakult helyzetről, illetve a szülők milyen mértékben veszik ki a részüket és hogyan tudnak segíteni a pedagógusnak. Továbbá, hogy az alsós gyermekeket nevelő szülőket milyen mértékben érintette a távoktatás, milyen problémákkal kellett szembenézniük, ezeket hogyan oldották meg, továbbá, hogy milyen tapasztalatokkal rendelkeznek (több mint két év után).

A kutatás során két módszert alkalmaztam – sajtószemle, illetve tanulmányok áttekintése, valamint kérdőíves felmérés. A módszerek első része az első két fejezetben olvashatóak. A dolgozatom ezen fejezetében a szülőknél készített kérdőív eredményei kerülnek bemutatásra.

4.2 A kérdőív felépítése

A vélemény, illetve tapasztalat felmérése érdekében kérdőívet készítettem a szülőknél, amely 26 kérdésből áll. A kérdések többsége kötelező jellegű, ezek mind előre megfogalmazott válaszokkal rendelkeznek. Az ilyen típusú kérdéseknél egy vagy több válasz is megjelölhető, illetve egyes kérdéseknél az „egyéb” válasz is megtalálható, ahová a

kitöltő a saját válaszát írhatta. Ezeken kívül olyan kérdésekkel is találkozhattak a kitöltők, amik nem voltak kötelező jellegűek. Ezeknél általában nem volt előre megadott válaszlehetőség, ugyanis a céljuk a vélemény és/vagy saját gondolat felmérése volt. A szakdolgozat megírásához összesen 101 szülői kitöltés járul hozzá.

A pedagógusoknak készített kérdőívhez hasonlóan, az első két kérdés itt is általánosságban kérdez rá a kitöltő nemére és korára.

A 3. kérdéssel azt szerettem volna felmérni, hogy a kitöltőnek hányadikos a gyermeke.

A 4. kérdés arra kérdez rá, hogy rendelkeznek-e a távoktatáshoz szükséges asztali számítógéppel vagy lappal. Ez a kérdés azért volt lényeges, mert ezzel ki lehet szűrni, hogy mennyire folyt (folyik) akadálymentesen a digitális oktatás.

Az 5., 6. és 7. kérdésekkel azt szerettem volna felmérni, hogy az online oktatás mennyire befolyásolta egy-egy család mindennapi életét, szokását. Tehát arra kérdez rá, hogy mennyire okozott nehézséget az új munkarendre való átállás, kellett-e a család valamelyik tagjának e miatt átszerveznie az egész napi beosztását, illetve a szülő valamelyik tagja otthonról dolgozott-e a távoktatás alatt.

A 8. és 9. kérdéseknél arra voltam kíváncsi, hogy a szülőknek, illetve gyerekeknek mennyire okozott nehézséget az informatikai eszközök használata. Ez a kérdés már a pedagógusoknak készített kérdőívben is felmerül, de itt a szülők véleményére voltam kíváncsi, ők hogyan élték meg ezek használatát.

A 10., 11. és 12. kérdéseknél azt szerettem volna felmérni, hogy a távoktatás során milyen platformokat használtak és hogy ezek használata mennyire okozott nehézséget a gyermekek, vagy épp a szülők számára.

A 13. kérdésnél arra a kérdésre szerettem volna választ kapni, hogy a szülők összességében mennyire érzik eredményesnek, sikeresnek vagy hatékonynak a távoktatásban zajló tanulást. Ennél a kérdésnél előre megfogalmazott válaszokból lehetett választani, s amennyiben negatívan válaszoltak a kérdésre, ezt meg kellett indokolniuk a következő kérdésnél. A 14. kérdés kifejtős volt, tehát a szülőknek a maguktól fogalmazott válaszaikat kellett leírniuk.

A 15., 16. és 17. kérdések a tananyagok önálló feldolgozására tértek ki. Arra voltam kíváncsi, hogy összességében milyenek találták a kiadott tananyag mennyiségét, volt-e kifejezetten olyan tantárgy, amiből a feladott feladatok soknak bizonyultak és ha igen, akkor melyik tárgyból.

A 18. és 19. kérdések szervesen kapcsolódnak az előzőekhez. Itt arra kérdezek rá, hogy volt-e olyan konkrét tárgy, amiből a kiadott tananyag önálló feldolgozása nehézséget okozott

a gyermeknek (vagy esetleg a szülőknek). Ha volt ilyen, akkor miből. A 21. kérdés is erősen kötődik az előzőleg feltett kérdésekhez, ugyanis azt szerettem volna ezzel felmérni, hogy a szülőknek mennyire okozott nehézséget az adott tananyag átadása a gyermekének.

A 20. kérdésem a következő volt: ha a jövőben is sor kerülne távoktatásra, mennyire tartják a szülők fontosnak az online órákat az egyes tantárgyakból.

A 22. és 23. kérdés már felmerült a pedagógusoknak készített kérdőívben is, ugyanis arra kérdez rá, hogy mennyire volt jellemző, hogy valaki végigkísérte az órát a gyermekkel együtt. Amennyiben jellemző volt, ki volt az a személy (szülő, nagyszülő vagy esetleg idősebb testvér stb.).

A következő két kérdés szintén megtalálható volt az előző kérdőívben: a tanítónő kért-e visszaigazolást arról, hogy mennyire értette meg a gyermek a feladatot, és ha igen, akkor ezt milyen formában tette meg.

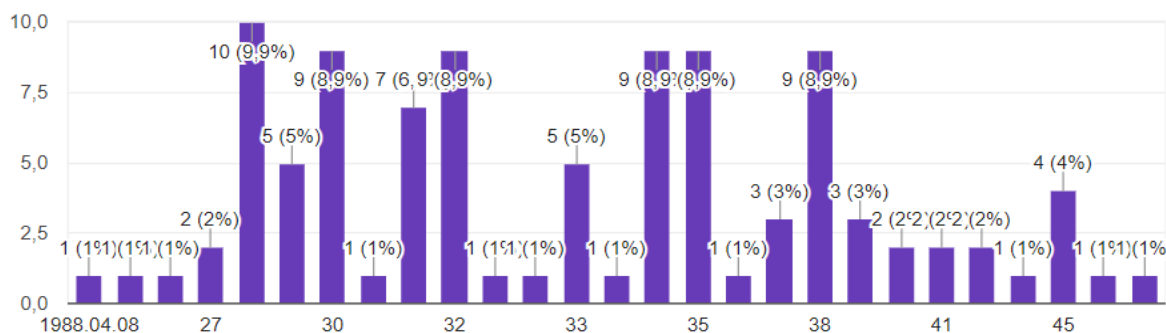
S végül az utolsó kérdés – ahogyan az előző kérdőívben volt – arra kéri a kitöltőt, hogy írja le a véleményét és/vagy gondolatát a témával kapcsolatban, vagy azokat az észrevételeit, amelyeket az előzőleg feltett kérdések nem érintenek.

Összességében elmondható, hogy igyekeztem úgy felépíteni a kérdőívet és olyan kérdéseket feltenni, amivel bizonyíthatom a felállított hipotézisemet, s amivel fel tudom mérni az elemi iskolás gyermekeket nevelő szülők véleményét, gondolatát a távoktatásban zajló oktatásról.

4.3 A kutatás eredményei

A kérdőívet összesen 101 szülő töltötte ki.

Az első két kérdésre adott válaszokból az derült ki, hogy a kitöltők 94,1%-a nő, 5,9%-a pedig férfi. Ami a kort illeti a következő eredmény született:

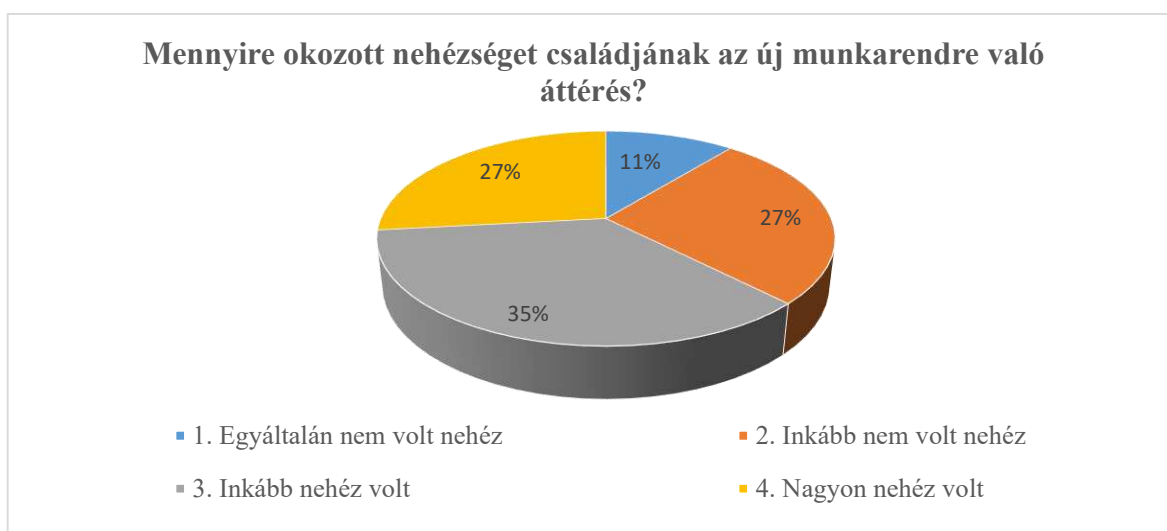
4. diagram: A szülők életkorának elosztása
(saját szerkesztés)

A diagramot látva megállapítható, hogy a szülők – akik kitöltötték a kérdőívet – 34 és 54 év közöttiek.

A 3. kérdés azt méri fel, hogy a szülőknek hányadik osztályos a gyermeke. Véleményem szerint teljesen más és más tapasztalattal és meglátással rendelkezik egy 4. osztályos, illetve egy 1. osztályos gyermeket nevelő szülő. 4. osztályban a gyerekek már sokkal önállóbbak, egyedül is be/ki tudnak kapcsolódni az órára/ról, így nem igényelnek annyi segítséget, mint egy 1. osztályos. A válaszok alapján 40,6%-nak 4. osztályos, 25,7%-nak 1. osztályos, 16,8%-nak 2. osztályos, 16,8%-nak pedig 3. osztályos a gyermeke.

A 4. kérdés arról szól, hogy rendelkeznek-e a távoktatáshoz szükséges asztali számítógéppel vagy lappal. Az egy évvel ezelőtt készített interjúkban (amit pedagógusokkal készítettem) már felmerült az a probléma, hogy mivel a gyermekeknek még nincs saját telefonjuk, a szülei készülékéről jelentkeznek be az órákra. Viszont ha a szülők dolgozni mennek és szükségük van a mobiljukra, a gyerekek távoktatáshoz alkalmas eszköz nélkül maradnak. Két előre megfogalmazott válaszlehetőség volt megadva: „igen” és „nem”. Az eredmények a következő állást mutatják: 67,3% választotta az „igen”-t, tehát rendelkeznek a felsorolt eszközök egyikével.

Az 5. kérdés, miszerint mennyire okozott nehézséget a kitöltő családjában az új munkarendre való áttérés, a következő eredményt mutatja:

5. diagram: Mennyire okozott nehézséget az új munkarendre való átállás
(saját szerkesztés)

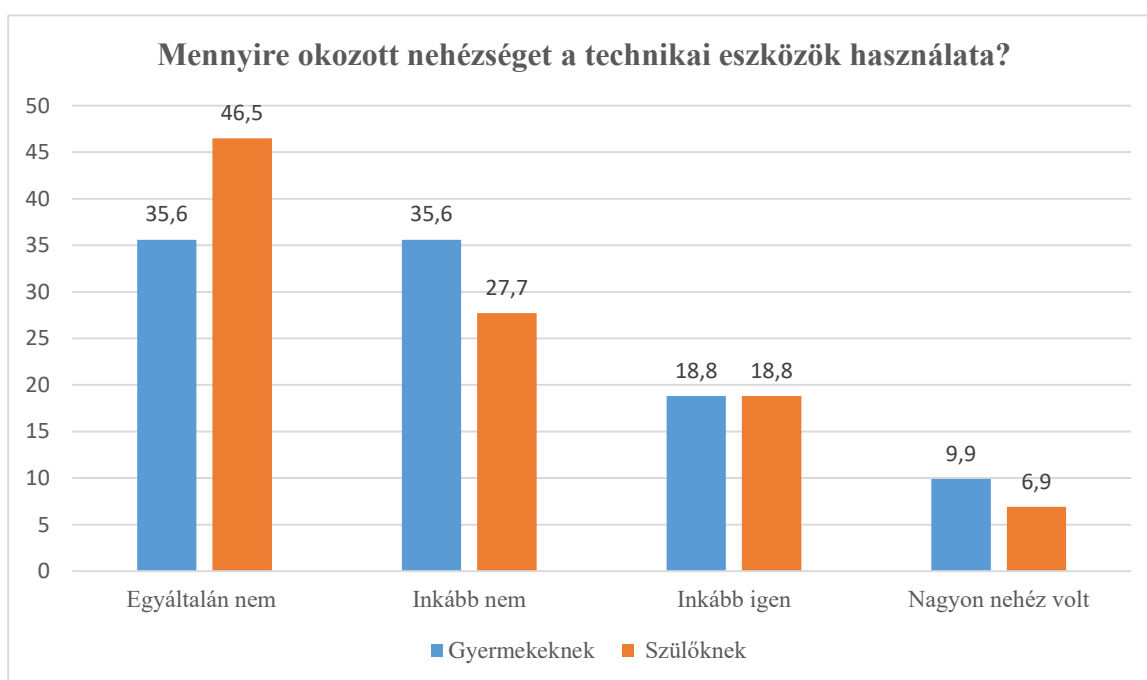
A 6. és 7. kérdéseknél is a családtagok mindennapjainak változására kérdeztem rá. A következő eredmények születtek:

– volt-e valaki a családban, akinek teljesen át kellett szerveznie a napirendjét a gyermek online órái miatt: 62,4%-a válaszolt „igen”-el.

– a szülő valamelyik tagja otthonról dolgozott: 51,5%-a választotta azt, hogy „egyikük”, 40,6%, hogy „egyikük se”, 7,9% pedig hogy „mindketten”.

A három kérdés eredményeit látva megállapítható, hogy az új munkarendre való áttérés többnyire nehézséget okozott a szülőknek, és az online tartott órák nagyban befolyásolták a családtagok napjainak beosztását. Illetve a legtöbb családnál valamelyik szülő folyamatosan otthon volt, így segítséget nyújthatott a gyerekeknek (ha erre szükség volt).

A 8. és 9. kérdéseknél arra kérdeztem rá, hogy mennyire okozott nehézséget az informatikai eszközök használata a szülőknek, illetve gyerekeknek. A szülő jelenléte – még ha 4. osztályos gyerekekről beszélünk is – nagyon fontos, s e miatt elengedhetetlen, hogy tudja használni a különböző informatikai eszközöket, platformokat. Eredmény:

6. diagram: Mennyire okozott nehézséget a gyermekeknek és szülőknek a technikai eszközök használata? (saját szerkesztés)

– a szülőknek: 46,5% választotta az „egyáltalán nem” lehetőséget, 27,7% pedig az „inkább nem” választ, tehát leginkább nem okozott problémát ezek használata.

– a gyerekeknek: 35,6% választotta az „egyáltalán nem” és 35,6% az „inkább nem” lehetőségeket, tehát a gyerekeknek sem okozott kifejezetten nagy nehézséget az informatikai eszközök használata.

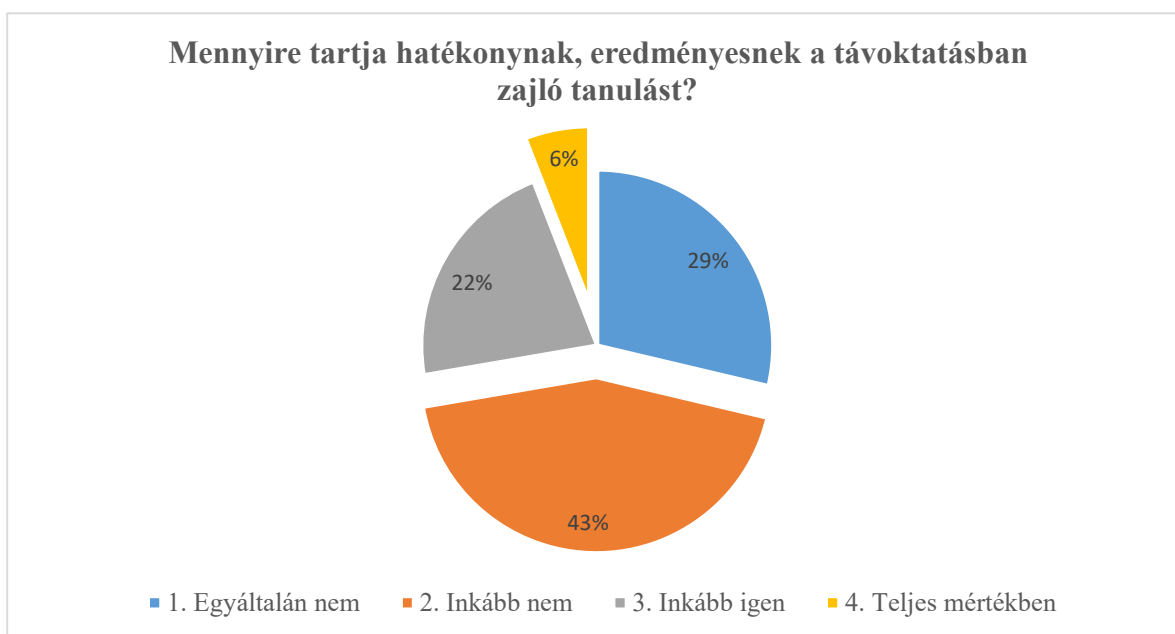
A 9., 10. és 11. kérdésnél arra voltam kíváncsi, hogy a digitális oktatás során milyen platformok élveztek elsőbbséget, melyeket használták a kapcsolattartásra, illetve mennyire okozott problémát ezek használata a gyermekeknek és szülőnek. A legtöbb jelölést a Messenger, a Google Classroom, a Meet és Zoom, Facebook platformok, illetve

alkalmazások kapták. Azzal kapcsolatban, hogy mennyire okozott nehézséget a következő eredmények lettek:

– szülőknek: 39,6% jelölte az „inkább nem” és 35,6% az „egyáltalán nem” lehetőségeket, tehát nem okozott számukra nehézséget.

– gyerekeknek: 41,6% jelölte az „inkább nem” és 25,7% az „egyáltalán nem” válaszokat, így nekik sem okozott különösebben nagy nehézséget.

A 13. kérdésnél azt szerettem volna felmérni, hogy a szülők mennyire tartják eredményesnek, hatékonyak a távoktatásban zajló tanítást-tanulást. Eredmény:

7. diagram: Mennyire tartja eredményesnek, hatékonyak a távoktatásban zajló tanulást? (saját szerkesztés)

Az eredményt megfigyelve látható, hogy a többsége nem vagy egyáltalán nem tartja sem hatékonyak, sem eredményesnek a távoktatásban zajló tanulást. Viszont vannak olyanok is – nem is olyan kis számban –, akik úgy vélik, hogy valamilyen szinten vagy teljes mértékben jó a digitális oktatás.

A 14. kérdés erősen kapcsolódik a tizenharmadikhoz, ugyanis ha az előző kérdésnél negatívan felelt, itt meg kellett indokolnia, le kellett írni, hogy véleménye szerint mi okozta a legnagyobb problémát. Erre a kérdésre összesen 58 válasz érkezett. A legtöbbet írt válaszok:

Kitöltő 1: „Ha több gyerek tanul a családban, akkor nincs annyi eszköz, hogy mindenki tanulni tudjon.”

Kitöltő 2: „A gyerekek 10-12 perces videót kaptak az adott tananyagról (45 perc helyett). További 30-40 percre volt szükség, ahhoz, hogy a tananyagot kellően megértse és meg tudja

oldani. Ehhez az egyik szülőre minden nap szükség volt/van. Közösségben jobban és jobb kedvvel tanul a gyerekek.”

Kitöltő 3: „A interakció, közösség, a szemkontaktus, technikai eszköz, a tanár-diák közötti kapcsolat hiánya.”

Kitöltő 4: „Teljesen át kell vennie a szülőnek, nagyszülőnek a tanár szerepét. Ez nagyon megterhelő saját munka és egyéb mellett.”

Ez csak pár válasz az 58-ból, viszont véleményem szerint összegzi a legtöbb problémát. A többi válasz még a nem megfelelő internet minőségét, a mikrofonok recsegését, a háttérzajt említette – ezek mind ahhoz járulnak hozzá, hogy a gyerek nem tud úgy odafigyelni, nehéz a fegyelem kialakítása és fenntartása. Továbbá távoktatás alatt a motiváció sem volt megfelelő.

A 15., 16. és 17. kérdések a tananyagok önálló feldolgozására tértek ki. A tavaly készített interjúkból már kiderült számomra, hogy a távoktatás során megadott idő egy-egy tárgyra nagyon kevésnek bizonyult. Ebből következik, hogy sokkal több anyag marad, amit a tanulóknak önállóan kell átnézniük, megtanulniuk. Éppen ezért kíváncsi voltam, hogy a szülők hogyan élték ezt meg, hiszen az önálló anyagok átadásánál nekik kellett felvenni a pedagógusok szerepét. A 15. kérdés arra kérdez rá, hogy a kitöltő összességében milyennek találta a kiadott anyag mennyiségét. 46,5% az „inkább nem sok” választ, 25,7% az „inkább sok” lehetőséget jelölte. Tehát a többség úgy véli, hogy annyira nem volt sok a kiadott anyag, viszont vannak olyanok is – nem is kevés számban –, akik viszont soknak érezték.

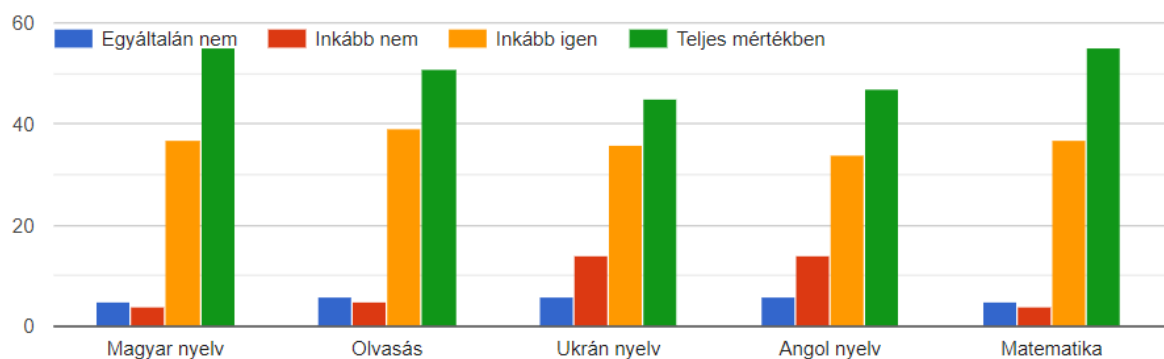
A 16. kérdés azt méri fel, hogy volt-e olyan konkrét tantárgy, amelyből a feladatok mennyisége soknak bizonyultak. Itt két válaszlehetőség közül lehetett választani: „igen” és „nem”. 57,4% a „nem”-re szavazott, 42,6% pedig az „igen”-re. Tehát összességében nem volt sok a kiadott feladat.

A 17. kérdés kapcsolódik az előzőhöz. Amennyiben előzőleg 'igen'-el válaszoltak, ki kellett jelölni azokat a tantárgyakat, amelyekből a feladott feladat sok volt. Ennél a kérdésnél előre megfogalmazott válaszok voltak és a lehetőségek között volt a „nem volt ilyen probléma” – erre szavaztak a legtöbben (50,6%). De ezen kívül legtöbben az Ukrán nyelvet (19,8%) és Matematikát (14,8%) jelölték, de sok jelölést kapott még az Angol nyelv (8,6%) és a Felfedezem a világot (3,7%) tantárgyak is.

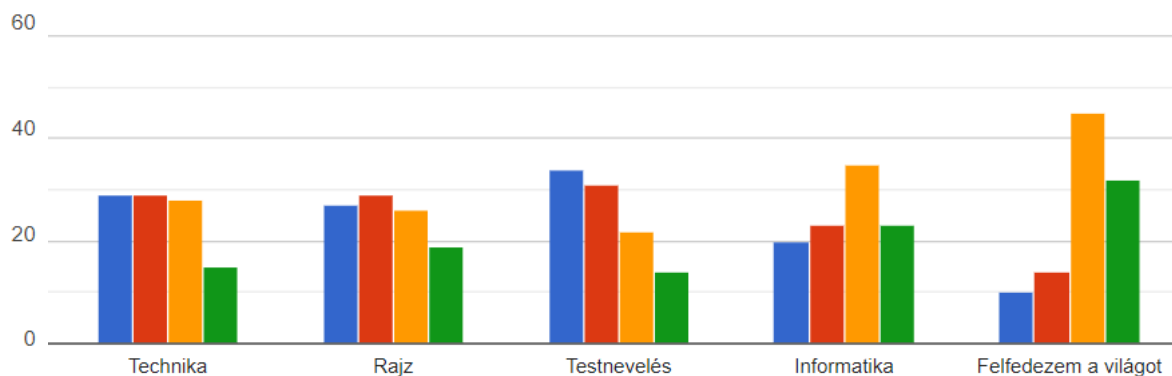
A 18. és 19. azt méri fel, hogy volt-e olyan tantárgy, amiből a kiadott tananyag önálló feldolgozása nehézséget okozott a gyermeknek, és ha volt, akkor melyik. 63,4% választotta az „igen” lehetőséget, és a legtöbben itt is az Ukrán nyelvet (29,5%) és a Matematikát

(27,3%) jelölték. Ennél is volt „nem volt ilyen probléma” választási lehetőség, ezt 28,4% jelölte.

A 20. kérdésem a következő volt: ha a jövőben is sor kerülne távoktatásra, mennyire tartják a szülők fontosnak az online órákat az egyes tantantárgyakból. Amint már említettem, voltak olyan órák, amelyeket online csak nehezen, vagy egyáltalán nem sikerült a pedagógusoknak megtartani. Viszont a megtartott órák között is előfordultak, amelyek úgymond elsőbbséget élveztek, több időt fordítottak rá. A következő eredmény született (a két diagram egy eredményhez tartozik):

8. diagram: Ha a jövőben is sor kerülne távoktatásra, mennyire tartja fontosnak az online órákat az egyes tantárgyakból? I. rész (saját szerkesztés)

9. diagram: Ha a jövőben is sor kerülne távoktatásra, mennyire tartja fontosnak az online órákat az egyes tantárgyakból? II. rész (saját szerkesztés)

A diagramból látható, hogy a 'teljes mértékben' választ a Magyar nyelv, Olvasás, Ukrán nyelv, Angol nyelv és Matematika kapta, tehát a szülők úgy vélik, hogy a távoktatás során ezekből a tantárgyakból kell mindenképp online órákat tartani. Az 'inkább igen' válaszlehetőség kiemelkedő az Informatika és a Felfedezem a világot tárgyknál, tehát ezekből is érdemes órákat tartani távoktatás alatt. A Testnevelés tantárgyból a szülők többsége úgy gondolja, hogy egyáltalán nem szükséges távoktatáskor órát tartani.

A 21. kérdéssel azt szerettem volna felmérni, hogy mennyire okozott nehézséget a szülőknek az adott tananyag elmagyarázása a gyermeknek. Amint említettem már,

távoktatás alatt a szülőknek kell átvenni a pedagógusok szerepét, hiszen több az önállóan feldolgozandó anyag, amihez viszont a gyerekeknek a szülők segítségére van szükségük. A kérdésre adott válaszokból az derül ki, hogy a szülők 29,7%-ának ez nem igazán okozott nehézséget, 28,7%-ának egyáltalán nem okozott nehézséget, 27,7%-ának valamilyen szinten nehézséget okozott, 13,9%-ának pedig sok nehézséget okozott.

A 22. és 23. kérdés arra kérdez rá, hogy mennyire volt jellemző, hogy valaki végigkísérte az órát a gyermekkel együtt és amennyiben jellemző volt, ki volt az a személy (szülő, nagyszülő vagy esetleg idősebb testvér stb.). Eredmény: a szülők 52,5%-a azt jelölte, hogy jellemző volt. A következő kérdésnél pedig 83,3%-a azt jelölte, hogy általában valamelyik szülő kísérte végig a tanórát.

A következő két kérdés megtalálható volt az előző kérdőívben is: a tanítónő kért-e visszaigazolást arról, hogy mennyire értette meg a gyermek a feladatot, és ha igen, akkor ezt milyen formában tette meg. A válaszokból az derült ki, hogy az esetek többségében (57,4%) kért a pedagógus visszaigazolást és ezt leginkább privát üzenetben (43,9%), a feltöltött anyag alatti hozzászólásokban (21,2%), vagy a rendszeres megbeszélés során kérte (16,7%).

Az utolsó kérdés, úgy, mint az előző kérdőívben is volt, arra szolgált, hogy véleményt és/vagy saját gondolatot írjanak a szülők, esetleg olyan észrevételeket, amit nem érintettek az előző kérdések. Ez a kérdés nem volt kötelező jellegű, így csak 23 válasz érkezett. A következőkben igyekszem azokat bemutatni, amik a leginkább összefoglalják mindenki véleményét:

Kitöltő 1: *„Egyáltalán nem tartom hatékonnak a távoktatást, főként az 1. osztály számára. Egy elsős gyerek nem tud önállóan bekapcsolódni az órára és nem érkezik 15 perc alatt megérteni, hogy mit kell csinálni. Nekünk nehéz volt és egyedül nem képes rá, a szülő segítsége is kell nagyon.”*

Kitöltő 2: *„A gyermeknek közösségben kell lennie, és órai keretek között kell elsajátítania az adott anyagot.”*

Kitöltő 3: *„Ideiglenesen talán jó a távoktatás, viszont amint a helyzet lehetővé teszi, a hagyományos oktatást részesítem előnyben. A tanárra jobban hallgat a gyerek, jobban képes átadni a tananyagot, illetve a személyes kapcsolat nagyon fontos, valamint a közösség, az osztály. A feladatok megoldása, játékos tanulás, interaktív tanulás, a nevelés különböző formái, mind jobban kivitelezhetőek a tanteremben, mint online térben.”*

Ezek mellett voltak olyanok is, akik láttak pozitív dolgot a távoktatásban. Például a fűtésiszezonban több iskolában nem elegendő a levegő hőmérséklete, így a szülő jobban örül, ha a gyermek otthon van a meleg szobában, ezzel elkerülve egy megfázást. Vagy jelen

helyzetben, a háború kellős közepén jó, hogy online oktatás van, és az már csak a sors fintora, hogy mostanra már elegendő tapasztalatot szereztek ahhoz, hogy a lehető leggördülékenyebb legyen a távoktatásban zajló tanítás-tanulás.

4.4 A kutatás összegzése

A szakdolgozatom ezen részével azt szerettem volna megvizsgálni, hogy a szülőket hogy és milyen mértékben érinti az online tanulás, mi a véleményük a kialakult helyzetről, illetve a milyen mértékben veszik ki a részüket és hogyan tudnak segíteni a pedagógusnak. Továbbá, hogy az alsós gyermekeket nevelő szülőknek milyen problémákkal kellett szembenéznük, ezeket hogyan oldották meg, továbbá, hogy milyen tapasztalatokkal rendelkeznek (több mint két év után). Véleményem szerint, ezekre a kérdésekre sikerült választ kapni a kérdőív segítségével.

Csak úgy, mint a pedagógusok életét, a szülőkét is befolyásolta a távoktatás. A legtöbb családnál változott mindennapi élet ritmusa, a családtagok beosztása, szokása. Többen is azt nyilatkozták, hogy a napjukat a gyermek óráihoz kellett igazítani.

Igyekeztek minél inkább kivenni a részüket az oktatásban, igyekeztek betölteni a tanárok szerepét, kisebb-nagyobb sikerrel. De többen is annak adtak hangot, hogy bár a pedagógus szerepét megpróbálták átvállalni magukra, a közösség, a csapatmunka szellemét online lehetetlen volt kialakítani, így a gyermek társadalmi élete nem tudott úgy fejlődni, mint ahogyan kellett volna.

A kutatásom egyik hipotézise az volt, hogy a szülők nem tudják betölteni a pedagógusok szerepét digitális oktatás során. Ez részben bizonyítást nyert, ugyanis a szülőknek nehéz volt átvenni a pedagógus szerepét. Bár a többség azt jelölte, hogy nem okozott nehézséget nekik a tananyag átadása a gyermeknek, nem szabad elfeledkezni azokról sem, akiknek viszont ez hosszas utánajárást is okozott.

A másik hipotézisem az volt, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására. Ez az állítás a pedagógusoknál és itt is bebizonyosodott. A digitális oktatás során több platformmal és alkalmazással ismerkedtek meg, s tanulták meg ezek használatát.

ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozatom megírása során igyekeztem átfogó képet alkotni a távoktatásról, annak kialakulásáról, helyzetéről nemzetközileg, illetve Ukrajnában. Továbbá külön kitértem arra – a kutatásomnak köszönhetően –, hogy ez hogyan valósítható meg az alsó osztályokban.

A szakdolgozat megírása során három kutatási módszert alkalmaztam – sajtószemle, illetve tanulmányok áttekintése, valamint kérdőíves felmérés.

Az első fejezetben lehet olvasni a távoktatásról. Leírom, hogy pontosan mit takar ez a fogalom, hogyan alakult ki, továbbá, hogy milyen nemzetközi kutatások, tanulmányok születtek a témáról és annak hatásairól.

A második fejezetben található a távoktatás helyzetének leírása Ukrajnában. Ebben a fejezetben olvasható a Kárpátalja hetilap és Kárpáti Igaz Szó cikkei.

A harmadik fejezetben van a pedagógusoknak készített kérdőív elemzése. Ennél a fejezetnél két hipotézist állítottam fel. Az egyik, hogy az online oktatás negatív hatással van az elemi iskolások oktatására. Az első négy osztályosok számára nagyon fontos, hogy a tanulási folyamat során ott legyen egy szakképzett pedagógus, akire bármikor számíthatnak, aki bármikor és bármiben segít nekik, s mindenekelőtt motiválja és ösztönzi őket a tanulásra. Továbbá a gyermekek fejlődése szempontjából nagyon fontos, hogy közösségben legyen, együtt tanuljanak saját osztálytársaikkal. Erre a választ a saját véleményeknél kaptam meg, hiszen többen is úgy nyilatkoztak, hogy kamerán keresztül nehéz átadni a tananyagot, az előkészület több időt és energiát igényel – pedagógusoknak és gyerekeknek egyaránt –, továbbá leírták, hogy nem szeretnék, hogy továbbra is távoktatás legyen. A közösségben, csapatban lévő tanulás sokkal pozitívabb hatásokkal bír a gyermekek tanulására és fejlődésére egyaránt.

A másik hipotézisem, hogy az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és tananyag átadására. De e mellett még az is bebizonyosodott, hogy nem csak az eszköztár és a kapcsolattartás lehetőségei, de a pedagógusok tudása is bővült. Ezt a hipotézist is a kérdőíves felmérés bizonyította be, hiszen több kérdés is a különböző internetes platformok és technikai eszközök használatára tér ki. A legtöbb pedagógus már meglévő technikai tudással indult neki a digitális oktatásnak, de voltak olyanok is, akik a távoktatás alatt ismerkedtek meg egyes platformokkal.

A negyedik fejezet taglalja a szülőknek készített kérdőív elemzését. Ennél a fejezetnél is két hipotézist fogalmaztam meg. Az egyik ugyan az, mint a pedagógusoknál, tehát az első hullám és távoktatás után már bővült az eszköztár és lehetőség a kapcsolattartásra és

tananyag átadására. Itt is bizonyítást nyert az állítás, a digitális oktatás során több platformmal és alkalmazással ismerkedtek meg, s tanulták meg ezek használatát.

A másik hipotézis az volt, hogy a szülők nem tudják betölteni a pedagógusok szerepét digitális oktatás során. Ez részben bizonyítást nyert, ugyanis a szülőknek nehéz volt átvenni a pedagógus szerepét. Bár a többség azt jelölte, hogy nem okozott nehézséget nekik a tananyag átadása a gyermeknek, nem szabad elfeledkezni azokról sem, akiknek viszont ez hosszas utánajárást is okozott.

„Nekünk nehéz volt és egyedül nem képes rá, a szülő segítsége is kell nagyon.” – írta az egyik kitöltő. *„A teljes oktatás folyamata a szülőre hárult.”* – írta egy másik kitöltő. *„Teljesen át kell vennie a szülőnek, nagyszülőnek a tanár szerepét. Ez nagyon megterhelő saját munka és egyébek mellett.”* – ezt pedig egy harmadik szülő nyilatkozta.

A szakdolgozat megírásához 101 szülő és 42 pedagógus járult hozzá, akik mind Kárpátalján élnek és dolgoznak.

Úgy vélem, a jövőben ez a téma még folytatható. Több olyan terület is van, amit csak részben vagy egyáltalán nem érintettem a dolgozatban. Továbbá véleményem szerint, érdemes lenne egy hasonló kutatást végezni a gyermekek körében is, hiszen ők a főszereplők ebben a helyzetben, ők tudják elmondani igazán, hogyan élték meg az önálló tanulást.

РЕЗЮМЕ

Під час написання дисертації я намагалася скласти комплексне уявлення про дистанційне навчання, його розвиток, міжнародної ситуації а також в Україні. Крім того, завдяки своєму дослідженню я спеціально зупинилася на тому, як цього можна досягти в молодших класах.

Під час написання дисертації я використовувала два методи дослідження – огляд преси та огляд досліджень, а також анкетне опитування.

У першому розділі ви можете прочитати про дистанційне навчання. Я описую, що саме означає це поняття, як воно розвивалося, і які міжнародні дослідження були проведені на цю тему та які наслідки має дистанційне навчання.

У другому розділі описується ситуація з дистанційним навчанням в Україні. У цьому розділі ви можете прочитати статті тижневика „Карпатоліо” та „Карпаті Ігаз Со”.

Третій розділ містить аналіз анкети для вчителів. У цьому розділі я висунула дві гіпотези. Одна полягає в тому, що онлайн-освіта негативно впливає на навчання учнів початкової школи. Першокласникам дуже важливо мати кваліфікованого вчителя в будь-який час навчального процесу, на якого вони можуть розраховувати в будь-який момент, який допоможе їм у будь-який час і будь-яким чином, а передусім мотивує та заохочує їм вчитися. Крім того, для розвитку дітей дуже важливо бути в суспільстві, вчитися разом зі своїми однокласниками. Я отримав відповідь на це, оскільки кілька людей заявили, що важко передавати навчальну програму через камеру, що підготовка вимагає більше часу та енергії – і вчителів, і дітей – і що вони не хочуть продовжувати дистанційне навчання. Навчання в суспільстві та в команді має набагато більший позитивний вплив як на навчання, так і на розвиток дітей.

Інша моя гіпотеза полягає в тому, що після першої хвили та дистанційного навчання інструменти та можливості для спілкування та проведення навчальної програми розширилися. Але, крім цього, було доведено, що розширилися не лише інструменти та можливості спілкування, а й знання викладачів. Цю гіпотезу також підтвердило опитування анкети, оскільки кілька запитань стосуються використання різних інтернет-платформ та технічних інструментів. Більшість викладачів починали дистанційне навчання з наявними технічними знаннями, але були й ті, хто познайомився з певними платформами під час дистанційного навчання.

У четвертому розділі розглядається аналіз анкети для батьків. У цьому розділі я також сформулювала дві гіпотези. Один із них такий самий, як і для вчителів: після першої хвили та дистанційного навчання інструменти та можливість спілкування розширилися. І тут це твердження підтвердилося.

Інша гіпотеза полягала в тому, що батьки не могли грати роль вчителів у дистанційному навчанні. Частково це було доведено, оскільки батькам було важко взяти на себе роль вихователя. Хоча більшість зазначила, що їм було неважко передати навчальний план дитині, не варто забувати і про тих, ким викликав тривале спостереження.

До написання дисертації взяли участь 101 батьків та 42 вчителі, усі проживають і працюють на Закарпатті.

Вірю, що ця тема може тривати й надалі. Є кілька областей, які я лише частково або зовсім не висвітлив у своїй дисертації. Крім того, на мою думку, варто було б провести подібне дослідження і серед дітей, оскільки вони є дійовими особами в цій ситуації, вони дійсно можуть розповісти, як вони переживали самостійне навчання.

HIVATKOZOTT IRODALOM

67% українців негативно ставляться до дистанційного навчання.

https://osvita.ua/school/77047/?fbclid=IwAR0g_Kd6c_dyf6NvbRe_wMYx8chet7S8TKOoJBBVqMkGgzv-s_zsH_S3uY (Letöltés ideje: 2022. 04. 15.)

ЮНІСЕФ Україна: *Як змінилося навчання дітей в Україні під час війни*

<https://www.unicef.org/ukraine/stories/education-during-war-in-ukraine> (Letöltés ideje: 2022. 05. 10.)

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ - ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ: *УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №69/2022. Про загальну мобілізацію*

<https://www.president.gov.ua/documents/692022-41413> (Letöltés ideje: 2020. 05. 03.)

17 iskola távoktatásra tér át Kárpátalján. In: Kárpáti Igaz Szó, 2022. január 23.

<https://kiszo.net/2022/01/23/17-iskola-tavoktatásra-ter-at-karpataljan/> (Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Adverse consequences of school closures.

<https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences?fbclid=IwAR2BZ2zfOYqoZVDycTywnJk4zRP6WNjqhEP73XX6sXV2ipkSzLtayxHdM> (Letöltés ideje: 2022. 04. 17.)

Alison Andrew – Sarah Cattan – Monica Costa Dias – Christine Farquharson – Lucy Kraftman – Sonya Krutikova – Angus Phimister – Almudena Sevilla: *Inequalities in children's experiences of home learning during the COVID-19 lockdown in England.*

[WP202026-Inequalities-childrens-experiences-home-learning-during-COVID-19-lockdown-England.pdf \(ifs.org.uk\)](https://www.ifs.org.uk/wp-content/uploads/2022/03/WP202026-Inequalities-childrens-experiences-home-learning-during-COVID-19-lockdown-England.pdf) (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Andrew Bacher-Hicks – Joshua Goodman – Christine Mulhern (2020): *Inequality in household adaption to schooling shocks: Covid-induced online learning engagement in real time.*

https://www.nber.org/system/files/working_papers/w27555/w27555.pdf (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Anna McDougall – George Orlov – Douglas McKee (2020): *Learning during the COVID-19 pandemic*

<https://voxeu.org/article/learning-during-covid-19-pandemic> (Letöltés ideje: 2022. 04. 10.)

Az iskolák közel egyharmadában van távoktatás. In: Kárpátalja hetilap, 2021. április 10.
<https://karpataljalap.net/2021/04/10/az-iskolak-kozel-egyharmadaban-van-tavoktatas>
(Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Csaknem 5000 iskola állt át távoktatásra Ukrajnában. In: Kárpáti Igaz Szó, 2022. január 29.
<https://kiszoz.net/2022/01/29/csaknem-5000-iskola-allt-at-tavoktatasra-ukrajnaban/>
(Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Elisabeth Grewenig – Philipp Lergetporer – Katharina Werner – Ludger Woessmann – Larissa Zierow (2020): COVID-19 school closures hit low-achieving students particularly hard.

[COVID-19 school closures hit low-achieving students particularly hard | VOX, CEPR Policy Portal \(voxeu.org\)](https://voxeu.org/article/covid-19-school-closures-hit-low-achieving-students-particularly-hard) (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Espán Margaréta (2020): *Távoktatás: Megváltozott körülmények – új módszerek.* In: Kárpátalja hetilap, 2020. április 17.
<https://karpataljalap.net/2020/04/17/megvaltozott-korulmenyek-uj-modszerek> (Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Espán Margaréta (2020): *Távoktatási körkép.* In: Kárpátalja hetilap, 2020. április 3.
<https://karpataljalap.net/2020/04/03/tavoktatasi-korkep> (Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Espán Margaréta (2020): *Távoktatási körkép: Sikerek, nehézségek és lehetőségek.* In: Kárpátalja hetilap, 2020. április 11.
<https://karpataljalap.net/2020/04/11/tavoktatasi-korkep-sikerek-nehezsegek-es-lehetosegek> (Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Fodor Richard – Karainé Gombocz Orsolya – Miklós Ágnes Kata: *Pedagógiai változások – a változás pedagógiája III.* Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest, 2021.

Forgó Sándor: *Médiadidaktikai tervezés 5.*

[A távoktatás és a távtanulás \(uni-eszterhazy.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Kovács Ilma: *Új út a távoktatásban? A távoktatás.* Budapest, 1996

<http://mek.oszk.hu/02500/02584/02584.pdf> (Letöltés ideje: 2022. 04. 15.)

Lajos Mihály (2020): „Az alsó osztályokban hosszú távon nem működik...” In: Kárpátalja hetilap, 2020. május 1.

<https://karpataljalap.net/2020/05/01/az-also-osztalyokban-hosszu-tavon-nem-mukodik>

(Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Lajos Mihály (2020): *Sok múlik a szülők és gyermekeik hozzáállásán.* In: Kárpátalja hetilap, 2020. május 9.

<https://karpataljalap.net/2020/05/09/sok-mulik-szulo-es-gyermekek-hozzaallasan>

(Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

Per Engzell – Arun Frey – Mark Verhagen (2020): *The collateral damage to children's education during lockdown.*

<https://voxeu.org/article/collateral-damage-children-s-education-during-lockdown>

(Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Szilágyi Balázs (2020): *Távoktatás: mit szeretnél róla tudni?*

<http://honlaprafel.hu/motivacio/tavoktatas/> (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Tamás Keller – Hubert János Kiss (2020): *The evolution of the relationship between delay of gratification and socioeconomic status during COVID-19-induced online education.*

https://kti.krtk.hu/wp-content/uploads/2020/11/CERSIEWP202049.pdf?fbclid=IwAR21tSLhmDneCdG5FjtL_SoGT8CadyLJqnEhqPVJBk8rMzF9xV8BTncnNyw (Letöltés ideje: 2022. 03. 05.)

Távoktatás: Kárpátalján 17 iskolának nincs internethozzáférése. In: Kárpáti Igaz Szó, 2021. április 9.

<https://kiszo.net/2021/04/09/tavoktatas-karpataljan-17-iskolanak-nincs-internethozzaferese/> (Letöltés ideje: 2022. 05. 15.)

WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 – 11
March 2020

<https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020> (Letöltés ideje: 2022. 05. 02.)

**Завідувачу кафедри
Біді Олени Анатоліївни,
доктору пед. наук, професору
здобувача вищої освіти
Дорчі Сабіни Олодарівни,
студентки IV-го курсу,
ОП 013 Початкова освіта,
бакалавр**

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

2022. 05. 31

Дата

Підпис

Bida Olena
tanszékvezetőnek
Darcsi Szabinától
IV. évfolyamos hallgatótól
013 Tanító

NYILATKOZAT

A II. Rákoczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védéshez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatást kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

2022. 05. 31.

Dátum

Aláírás

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

Дата перевірки:
19.05.2022 20:52:24 EEST

Дата звіту:
19.05.2022 20:58:30 EEST

ID перевірки:
1011257494

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100006701

Назва документа: Darcsi Szabina

Кількість сторінок: 50 Кількість слів: 13546 Кількість символів: 104913 Розмір файлу: 994.66 KB ID файлу: 1011147548

3.41% Схожість

Найбільша схожість: 0.91% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1011147600)

2.3% Джерела з Інтернету

140

Сторінка 52

1.43% Джерела з Бібліотеки

146

Сторінка 52

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

2